

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Õigusloomega seotud konsolideeritud dokument

6.4.2011

EP-PE_TC1-COD(2009)0165

***I

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 6. aprillil 2011. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/.../EL liikmesriikides rahvusvahelise kaitse andmise ja äravõtmise menetluse miinimumnõuete kohta
(EP-PE_TC1-COD(2009)0165)

PE 463.375

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 6. aprillil 2011. aastal

eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/.../EL liikmesriikides rahvusvahelise kaitse andmise ja äravõtmise menetluse miinimumnõuete kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 78 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

toimides kooskõlas seadusandliku tavamenetlusega²

ning arvestades järgmist:

---

¹ ELT C 18, 19.1.2011, lk 85.

² Euroopa Parlamendi 6. aprilli 2011. aasta seisukoht.

- (1) Nõukogu 1. detsembri 2005. aasta direktiivi 2005/85/EÜ (liikmesriikides pagulasseisundi omistamise ja äravõtmise menetluse miinimumnõuete kohta)¹ tuleb teha mitmeid olulisi muudatusi. Selguse huvides tuleks nimetatud direktiiv uuesti sõnastada.
- (2) Ühine varjupaigapoliitika, sealhulgas Euroopa ühine varjupaigasüsteem, on osa Euroopa Liidu eesmärgist luua järk-järgult vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala, mis on avatud isikutele, kes neist sõltumatute asjaolude tõttu taotlevad õiguspäraselt kaitset liidus.
- (3) Oma erakorralisel kohtumisel Tampere 15. ja 16. oktoobril 1999 otsustas Euroopa Ülemkogu püüelda sellise Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise poole, mis põhineb pagulaste seisundit käsitleva 28. juuli 1951. aasta Genfi konventsiooni (mida on muudetud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga, edaspidi „Genfi konventsioon”) täielikul kohaldamisel, millega kinnitatakse tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet ja tagatakse, et kedagi ei sunnita naasma riiki, kus teda ohustab tagakiusamine.
- (4) Tampere kohtumise järeldustes on sätestatud, et Euroopa ühine varjupaigasüsteem peaks lühikeses perspektiivis hõlmama liikmesriikides õiglaste ja tõhusate varjupaigamenetluste ühiseid nõudeid ning pikas perspektiivis ühenduse õigusakte, mille tulemuseks on ühine varjupaigamenetlus Euroopa Ühenduses.
- (5) Direktiiv 2005/85/EÜ oli esimene varjupaigamenetlusi käsitlev meede.

---

¹ ELT L 326, 13.12.2005, lk 13.

- (6) Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomise esimene etapp on praeguseks lõpule viidud. Euroopa Ülemkogu võttis 4. novembri 2004. aasta kohtumisel vastu Haagi programmi, milles seatakse vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal rakendatavad eesmärgid aastateks 2005–2010. Seepärast kutsuti Haagi programmis Euroopa Komisjoni üles lõpetama esimese etapi õigusaktide hindamine ning esitama teise etapi õigusaktid ja meetmed nõukogule ja Euroopa Parlamendile eesmärgiga need enne 2010. aastat vastu võtta. Haagi programmi kohaselt on taotletavaks eesmärgiks seoses Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomisega ühise varjupaigamenetluse ja ühtse pagulasseisundi kehtestamine kogu Euroopa Liidus.
- (7) Euroopa Ülemkogu märkis 16. oktoobril 2008. aastal vastuvõetud Euroopa sisserände- ja varjupaigapaktis, et liikmesriigiti esineb endiselt märkimisväärsed erinevusi kaitse tagamises, ning kutsus üles tegema uusi algatusi, sealhulgas esitama ettepaneku ühiseid tagatise sisaldava ühtse varjupaigamenetluse kehtestamiseks, et viia lõpule Haagi programmis ette nähtud Euroopa ühise varjupaigasüsteemi loomine.
- (8) ***Vaja on muu hulgas kasutada Euroopa Pagulasfondi ja Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti vahendeid, et piisavalt toetada liikmesriikide jõupingutusi Euroopa ühise varjupaigasüsteemi teises etapis kehtestatud nõuete rakendamisel, eelkõige nende liikmesriikide jõupingutusi, kelle varjupaigasüsteem on eelkõige riigi geograafilise asendi või demograafilise olukorra tõttu sattunud erilise ja ebaproportsionaalse surve alla. Liikmesriikides, mis võtavad vastu oma rahvaarvu suhtes ebaproportsionaalselt suure arvu varjupaigataotlusi, tuleb koheselt vastavalt kasutusele võtta Euroopa Pagulasfondi ja Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti finantstoetused ja administratiivsed/tehnilised toetused, et neil riikidel oleks võimalik täita käesoleva direktiivi sätteid.*** [ME 1]

- (9) Selleks et tagada taotlejate direktiivi [...] /.../EL] [miinimumnõuete kohta, mida kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad täitma, et saada rahvusvahelise kaitse saaja staatus, ja antava kaitse sisu kohta (edaspidi „miinimumnõuete direktiiv”)] kohase rahvusvahelise kaitse vajaduste ulatuslik ja tõhus hindamine, peaks rahvusvahelise kaitse andmise menetlust reguleeriv liidu raamistik põhinema ühtse varjupaigamenetluse põhimõttel.
- (10) Käesoleva direktiivi peaeesmärk on töötada välja liikmesriikides rahvusvahelise kaitse andmise ja äravõtmise menetluse veelgi täpsemad miinimumnõuded eesmärgiga luua liidus ühine varjupaigamenetlus.
- (11) Rahvusvahelise kaitse andmise ja äravõtmise menetluste eeskirjade ühtlustamine peaks aitama piirata rahvusvahelise kaitse taotlejate edasist liikumist ühest liikmesriigist teise, mis on põhjustatud erinevustest õigusraamistikes, ning looma samaväärsed tingimused direktiivi [...] /.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] kohaldamiseks liikmesriikides.
- (12) Miinimumnõuete olemusest tulenevalt peaks liikmesriikidel olema õigus kehtestada või säilitada kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes, kes paluvad liikmesriigilt rahvusvahelist kaitset, soodsamad sätted, kui selline taotlus on esitatud põhjusel, et asjaomane isik vajab rahvusvahelist kaitset direktiivi [...] /.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] tähenduses.
- (13) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja peetakse kinni iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tunnustatud põhimõtetest. Eelkõige püütakse käesoleva direktiiviga edendada harta artiklite 1, 4, 18, 19, 21, 24 ja 47 kohaldamist ning sellest tuleks lähtuda ka direktiivi rakendamisel. **[ME 2]**

- (14) Käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate isikute kohtlemisel on liikmesriigid seotud kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelistest õigusaktidest, millega nad on ühinenud.
- (15) *Liikmesriigid on kohustatud täielikult järgima tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet ja varjupaigaõigust, mis hõlmab juurdepääsu varjupaigamenetlusele iga inimese puhul, kes soovib varjupaika taotleda ning kes viibib nende jurisdiktsioonis, sealhulgas need, kes on liidu või liikmesriigi organi tõhusa kontrolli all.* [ME 3]
- (16) On oluline, et rahvusvahelise kaitse taotluste kohta tehakse otsused asjaolude põhjal ja seda teevad esmatasandil ametiasutused, kelle personalil on vastavad teadmised **ning** kes saab varjupaiga- ja pagulaste alast koolitust. [ME 4]
- (17) Rahvusvahelise kaitse taotluse kohta võimalikult kiiresti otsuse tegemine, ilma et see piiraks taotluse piisavat ja täielikku läbivaatamist, on nii liikmesriikide kui ka rahvusvahelise kaitse taotlejate huvides.
- (18) Avaliku korra mõiste võib muu hulgas hõlmata süüdimõistmist raske kuriteo eest.

- (19) Selleks et tunnistada kaitset vajav isik nõuetekohaselt pagulaseks Genfi konventsiooni artikli 1 tähenduses või täiendava kaitse saamise nõuetele vastavaks isikuks, peaks igal taotlejal olema tegelik juurdepääs menetlusele, võimalus teha koostööd ja nõuetekohaselt suhelda pädevate ametiasutustega, et esitada oma juhtumi kohta asjakohaseid asjaolusid, ning **tõhusad** menetlustagatised oma juhtumi menetlemiseks kõikides etappides. Lisaks sellele peaks rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise menetlus üldjuhul andma taotlejale vähemalt õiguse jääda riiki, kuni menetlev ametiasutus teeb **lõpliku** otsuse, ning **eitava otsuse korral piisavalt aega õiguskaitsevahendite leidmiseks ning, nii kauaks kui pädev kohus loa annab**, õiguse kasutada tõlgi teenuseid oma juhtumi esitamisel, kui ametiasutused temaga vestlevad; võimaluse suhelda ÜRO pagulaste ülemvoliniku esindajaga ja organisatsioonidega, kes nõustavad rahvusvahelise kaitse taotlejaid; õiguse saada nõuetekohaselt teada otsusest, selle faktilistest ja õiguslikest asjaoludest; võimaluse konsulteerida õigusnõustajaga või muu nõustajaga; ning õiguse saada teavet oma juriidilise staatuse kohta menetluse otsustavatel etappidel keeles, millest taotleja **saab aru või** kõigi eelduste kohaselt **peaks** aru saama, ning eitava otsuse korral õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus. [ME 5]
- (20) Selleks et tagada tegelik juurdepääs taotluse läbivaatamise menetlusele, peaksid ametnikud, kellel on esimene kontakt rahvusvahelist kaitset taotleva isikuga, eelkõige ametnikud, kes valvavad maismaa- või merepiiri või teostavad piirikontrolli, saama juhised ja vajaliku koolituse rahvusvahelise kaitse taotluse nõuetele vastavuse tuvastamiseks, **registreerimiseks ja menetlevale asutusele edastamiseks**. Nad peaksid olema võimelised andma kolmanda riigi kodanikule või kodakondsuseta isikule, kes on liikmesriigi territooriumil, sealhulgas piiril, territoriaalvetes või transiiditsoonis, ja soovib taotleda rahvusvahelist kaitset, kogu asjakohase teabe rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise koha ja viisi kohta. Kui selline isik asub liikmesriigi territoriaalvetes, tuleks ta maismaale toimetada ja tema taotlus käesoleva direktiivi kohaselt läbi vaadata. [ME 6]

- (21)) Lisaks tuleks selliste haavatavate taotlejate nagu alaealiste, saatjata alaealiste, *raisedate*, piinamise või vägistamise või muu jõhkra vägivalla, *nagu soolise vägivalla ja kahjulike tavade* ohvriks langenud isikute ja puudega isikute jaoks kehtestada konkreetsed menetlustagatised, et luua tingimused nende tegelikuks juurdepääsuks menetlustele ja rahvusvahelise kaitse taotluse põhjendamiseks vajalike dokumentide esitamiseks. [ME 7]
- (22) Riiklikud meetmed, milles käsitletakse piinamise või muude jõhkra füüsilise või vaimse vägivalla, sealhulgas seksuaalse vägivalla aktide sümptomite ja tunnuste tuvastamist ja dokumenteerimist käesoleva direktiiviga hõlmatud menetluste raames, peaksid muu hulgas tuginema piinamise ja muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise või karistamise tõhusa uurimise ja dokumenteerimise käsiraamatule (Istanbuli protokoll).
- (23) Selleks et tagada nais- ja meessoost taotlejate võrdõiguslikkus, peaks taotluse läbivaatamise menetlus olema sootundlik. Eelkõige tuleks vestlus korraldada viisil, mis võimaldaks nii nais- kui ka meessoost taotlejal *soovi korral* rääkida oma varasematest soolise tagakiusamise kogemustest *samasoolisele küsitlejale, kes on läbinud soolise tagakiusamise teemaliste vestlustega seotud erikoolituse*. Sooküsimusega seotud kaebuste keerukust tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta menetlustes, mis hõlmavad turvalise kolmanda riigi, turvalise päritoluriigi või korduvate taotluste mõistet. [ME 8]
- (243) Käesoleva direktiivi rakendamisel on liikmesriikide esmaseks kohuseks lähtuda kooskõlas ÜRO 1989. aasta lapse õiguste konventsiooniga lapse huvidest.
- (25) Rahvusvahelise kaitse vajaduste hindamise menetlus tuleks korraldada viisil, mis võimaldaks *menetlevatel* ametiasutustel rahvusvahelise kaitse taotlusi põhjalikult läbi vaadata. [ME 9]

- (26) Kui taotleja esitab korduva taotluse ilma uusi tõendeid või väiteid esitamata, oleks ebaproportsionaalne kohustada liikmesriike läbivaatamismenetlust täies ulatuses uuesti korraldama. Sellisel juhul peaksid liikmesriigid olema võimelised lükkama taotluse tagasi põhjusel, et see on *res judicata* põhimõtte kohaselt vastuvõetamatu.
- (27) Paljud rahvusvahelise kaitse taotlused esitatakse liikmesriigi piiril või transiiditsoonis enne taotleja riiki lubamise otsust. Liikmesriigid peaksid olema võimelised sätestama taotluse vastuvõetavuse ja/või sisulise läbivaatamise korra, mis võimaldaks otsustada tema piiril või transiiditsoonis esitatud taotluse üle.
- (28) Rahvusvahelise kaitse taotluse põhjendatuse oluliseks teguriks on taotleja turvalisus tema päritoluriigis. Kui kolmandat riiki võib pidada turvaliseks päritoluriigiks, peaksid liikmesriigid olema võimelised tunnistama selle turvaliseks ja eeldama selle turvalisust konkreetse taotleja jaoks, välja arvatud juhul, kui taotleja esitab vastuväiteid.
- (29) Arvestades kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute pagulaseks tunnistamise ühtlustamise taset, tuleks kehtestada ühised tingimused kolmandate riikide tunnistamiseks turvalisteks päritoluriikideks.
- (30) Kolmanda riigi tunnistamine turvaliseks päritoluriigiks käesoleva direktiivi tähenduses ei saa selle riigi kodanikele tagada absoluutset turvalisust. Oma olemuse tõttu saab sellise tunnistamise aluseks oleva hinnangu andmisel võtta arvesse üksnes asjaomase riigi tsiviil-, õiguslikku ja poliitilist olukorda ning seda, kas asjaomases riigis tagakiusamise, piinamise või ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise eest vastutavaks tunnistatud inimeste suhtes kohaldatakse sanktsioone ka tegelikult. Sellel põhjusel on oluline, et kui taotleja esitab mõjuvad põhjused, miks asjaomast riiki ei saa pidada tema jaoks turvaliseks, ei ole tema puhul enam asjakohane käsitada seda riiki turvalisena.

- (31) Liikmesriigid peaksid vaatama läbi kõikide taotluste sisu, st hindama, kas taotleja vastab rahvusvahelise kaitse saamise nõuetele vastavalt direktiivile [.../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv], kui käesolevas direktiivis ei sätestata teisiti, eelkõige juhul, kui on **võimalik tagada**, et teine riik vaatab taotluse läbi või tagab **tõhusa** kaitse. Eriti ei tohiks liikmesriike kohustada hindama rahvusvahelise kaitse taotluse sisu, kui esimene varjupaigariik on taotlejale andnud pagulasseisundi või muul moel **kättesaadava ja tõhusa** kaitse ja taotleja lubatakse sellesse riiki tagasi. **Liikmesriigid peaksid nii toimima vaid juhul, kui asjaomane taotleja on nimetatud kolmandas riigis väljaspool ohtu.** [ME 10]
- (32) Liikmesriike ei tohiks samuti kohustada hindama rahvusvahelise kaitse taotluse sisu, kui siseriiklikus õiguses määratletud piisava sideme tõttu kolmanda riigiga on põhjust eeldada, et taotleja taotleb kaitset nimetatud kolmandalt riigilt, ning on põhjust arvata, et taotlejal lubatakse siseneda sellesse riiki või lubatakse ta sinna tagasi. Liikmesriigid peaksid tegutsema lähtuvalt sellest üksnes siis, kui asjaomane taotleja oleks kõnealuses kolmandas riigis kaitstud. Taotlejate edasise liikumise vältimiseks ühest liikmesriigist teise tuleks kehtestada ühised põhimõtted, mille alusel liikmesriigid saavad kolmandat riiki turvaliseks pidada või tunnistada.

■ [ME 11]

- (33) Seoses pagulasseisundi või täiendava kaitse seisundi äravõtmisega peaks liikmesriik tagama, et rahvusvahelise kaitsega kaasnevaid hüvesid kasutavaid isikuid teavitatakse nõuetekohaselt nende seisundi võimalikust uuesti läbivaatamisest ning et neil on võimalus esitada oma seisukoht enne, kui ametiasutused võivad teha põhjendatud otsuse nende seisundi äravõtmiseks.
- (34) Asjaolu, et otsuseid rahvusvahelise kaitse taotlemise ja pagulasseisundi või täiendava kaitse seisundi äravõtmise kohta saab kohtus tulemuslikult vaidlustada, peegeldab liidu õiguse üldpõhimõtet.

- (35) Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 72 ei mõjuta käesolev direktiiv nende kohustuste täitmist, mis on liikmesriikidel avaliku korra säilitamiseks ja sisejulgeoleku kaitsmiseks.
- (36) Käesolev direktiiv ei käsitle liikmesriikide vahelisi menetlusi, mida reguleerib määrus (EL) nr [.../...], [millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (Dublini määrus)].
- (37) Taotlejad, kelle suhtes kohaldatakse määrust (EL) nr [.../...] [Dublini määrus], peaksid saama tugineda käesolevas direktiivis sätestatud üldpõhimõtetele ja tagatistele ning kasutada kõnealuse määruse kohaseid eritagatiseid.
- (38) Käesoleva direktiivi rakendamist tuleks korrapäraselt hinnata.
- (39) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, milleks on rahvusvahelise kaitse andmise ja äravõtmise menetluse miinimumnõuete kehtestamine liikmesriikides, ei suuda liikmesriigid piisaval määral saavutada ning meetme ulatuse ja mõju tõttu on seda parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttele. Nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (40) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud Taani seisukohta käsitleva protokolli artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

- (41) Käesoleva direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmise kohustus peaks piirduma sätetega, mille sisu on võrreldes direktiiviga 2005/85/EÜ muudetud. Kohustus võtta üle muutmata sätted tuleneb direktiivist 2005/85/EÜ.
- (42) Käesolev direktiiv ei tohiks piirata liikmesriikide kohustusi, mis on seotud II lisa B osas nimetatud direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtajaga,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Eesmärk

Käesoleva direktiivi eesmärk on kehtestada liikmesriikides direktiivi .../.../EL [miinimumnõuete direktiiv] kohase rahvusvahelise kaitse andmise ja äravõtmise menetluse miinimumnõuded.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „Genfi konventsioon” – 28. juuli 1951. aasta pagulasseisundi konventsioon, mida on muudetud 31. jaanuari 1967. aasta New Yorgi protokolliga;
- b) „taotlus” või „rahvusvahelise kaitse taotlus” – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku selline taotlus kaitse saamiseks liikmesriigilt, mida võib käsitada pagulasseisundi või täiendava kaitse taotlemisena, kusjuures ei taotleta sõnaselgelt väljapoole direktiivi [....../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] reguleerimisala jäävat muud liiki kaitset, mida saab eraldi taotleda;
- c) „taotleja” või „rahvusvahelise kaitse taotleja” – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse, mille kohta ei ole lõplikku otsust veel tehtud;
- d) „erivajadustega taotleja” – taotleja, kes vajab oma vanuse, soo, *seksuaalse sättumuse*, *soolise identiteedi*, puude, *füüsilise või* vaimse *haiguse* või kogetud piinamise, vägistamise või muu jõhkra psühholoogilise, füüsilise või seksuaalse vägivalla tõttu eritagatise, et kasutada käesoleva direktiivi kohaseid õigusi ja täita käesolevast direktiivist tulenevaid kohustusi; [ME 13]
- e) „lõplik otsus” – otsus selle kohta, kas kolmanda riigi kodanikule või kodakondsuseta isikule antakse pagulasseisund või täiendava kaitse seisund direktiivi [....../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] alusel, ning mille suhtes ei kohaldata enam käesoleva direktiivi V peatükist tulenevat õiguskaitsevahendit, olenemata sellest, kas õiguskaitsevahendil on toime, mis võimaldab taotlejal jääda asjaomasesse liikmesriiki kuni otsuse tegemiseni ;

- f) „menetlev ametiasutus” – liikmesriigi kohtulaadne ametiasutus või haldusorgan, kes vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest ning on pädev võtma vastu esimese astme otsuseid, kui I lisast ei tulene teisiti;
- g) „pagulane” – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes vastab direktiivi [..../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] artikli 2 punktis d esitatud nõuetele;
- h) „täiendava kaitse saamise nõuetele vastav isik” – kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik, kes vastab direktiivi [..../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] artikli 2 punktis f esitatud nõuetele;
- i) „rahvusvaheline kaitse” – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku pagulaseks või täiendava kaitse saamise nõuetele vastavaks isikuks tunnistamine liikmesriigi poolt;
- j) „pagulasseisund” – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku pagulaseks tunnistamine liikmesriigi poolt;
- k) „täiendava kaitse seisund” – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku täiendava kaitse saamise nõuetele vastavaks isikuks tunnistamine liikmesriigi poolt;
- l) „alaealine” – alla 18aastane kolmanda riigi kodanik või kodakondsuseta isik;
- m) „saatjata alaealine” – direktiivi [..../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] artikli 2 punktis l määratletud alaealine ;
- n) „esindaja” – pädevate ametiasutuste määratud isik, kes tegutseb seadusliku eestkostjana, et aidata ja esindada saatjata alaealist eesmärgiga tagada lapse huvide kaitse ja teostada vajaduse korral alaealise nimel õigus- ja teovõimet ;

- o) „rahvusvahelise kaitse äravõtmine” – pädeva ametiasutuse otsus tühistada või lõpetada isiku pagulasseisund või täiendava kaitse seisund või keelduda selle uuendamisest vastavalt direktiivile [...] /EL] [miinimumnõuete direktiiv];
- p) „liikmesriiki jäämine” – jäämine selle liikmesriigi territooriumile, kaasa arvatud piirile või transiiditsooni, kus rahvusvahelise kaitse taotlus esitati või kus seda läbi vaadatakse;
- q) **„uued faktid ja asjaolud” – taotluse sisu toetavad asjaolud, mis võiksid kaasa aidata varasema otsuse läbivaatamisele. [ME 15]**

Artikkel 3

Reguleerimisala

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse kõikide rahvusvahelise kaitse taotluste suhtes, mis on esitatud liikmesriigi territooriumil, kaasa arvatud piiril, territoriaalvetes või transiiditsoonis, ning rahvusvahelise kaitse äravõtmise suhtes.
2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata liikmesriikide välisesindustele esitatud diplomaatilise või territoriaalse varjupaiga taotluste suhtes.
3. Liikmesriigid võivad kohaldada käesolevat direktiivi menetluste puhul, kus tehakse otsus mis tahes liiki rahvusvahelise kaitse taotluste kohta, mis ei kuulu direktiivi [...] /EL] [miinimumnõuete direktiiv] reguleerimisalasse.

Artikkel 4

Vastutavad ametiasutused

1. Liikmesriigid määravad kõikide menetluste jaoks menetleva ametiasutuse, kes vastutab taotluste asjakohase läbivaatamise eest kooskõlas käesoleva direktiiviga. Liikmesriigid tagavad, et osutatud ametiasutusel on piisav hulk pädevat ja spetsialiseerunud personali, kes täidab tema ülesandeid ettenähtud tähtaja jooksul. Selleks näevad liikmesriigid taotlusi läbivaatava ja rahvusvahelise kaitse taotluste üle otsustava personali jaoks ette alg- ja jätkukoolituse programmid.
2. Lõikes 1 osutatud koolitus hõlmab eelkõige järgmist:
  - a) rahvusvahelist kaitset ja inimõigusi käsitlevad materiaalsed ja menetlusõiguse normid, mis on sätestatud asjaomastes rahvusvahelistes ja liidu õigusaktides, sealhulgas tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse ning mittediskrimineerimise põhimõte;
  - b) *erivajadustega taotlejad vastavalt artikli 2 punkti d määratlusele; [ME 16]*
  - c) sooküsimuste, *seksuaalse sättumuse, traumade* ning tervisekahjustuste ja vanusega seotud küsimuste teadvustamine, *pöörates eritählepanu saatjata alaealistele; [ME 17]*
  - d) päritoluriiki käsitleva teabe kasutamine;
  - e) vestlustehnikad, sealhulgas kultuuridevaheline suhtlemine;
  - f) piinamise tunnuste ja sümptomite tuvastamine ja dokumenteerimine;
  - g) tõendite hindamine, sealhulgas põhimõte, et vastupidiste tõendite puudumisel tehakse otsus taotleja kasuks;
  - h) rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamise seisukohast asjakohase kohtupraktikaga seotud küsimused.
3. Liikmesriigid võivad siiski ette näha, et määruse (EL) nr .../... [Dublini määrus] kohaste juhtumite läbivaatamise eest vastutab mõni muu ametiasutus.

4. Liikmesriigid tagavad, et vastavalt lõikele 3 määratud ametiasutuse personalil on nõuetekohased teadmised **ja** nad saavad vajalikku koolitust täitmaks käesoleva direktiivi rakendamisega seoses neile pandud kohustusi. [ME 18]
5. Rahvusvahelise kaitse taotlust, mis esitatakse ühes liikmesriigis teise liikmesriigi ametiasutustele, kes teostavad seal piiri- või sisserände kontrolli, menetleb liikmesriik, kelle territooriumil taotlus esitati.

Artikkel 5

Soodsamad sätted

Liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada soodsamad nõuded rahvusvahelise kaitse andmisele ja selle äravõtmisele, kui need nõuded on kooskõlas käesoleva direktiiviga.

II PEATÜKK

ÜLDPÕHIMÕTTED JA TAGATISED

Artikkel 6

Juurdepääs menetlusele

1. Liikmesriigid määravad pädevad ametiasutused, kes vastutavad rahvusvahelise kaitse taotluste vastuvõtmise ja registreerimise eest. Ilma et see piiraks lõigete 5, 6, 7 ja 8 kohaldamist, võivad liikmesriigid nõuda rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist isiklikult ja/või kindlaksmääratud kohas.
2. Liikmesriigid tagavad, et rahvusvahelise kaitse taotlust esitada soovival isikul on tegelik võimalus esitada see pädevatele ametiasutustele võimalikult kiiresti. ***Kui taotleja ei saa ise taotlust esitada, tagavad liikmesriigid, et taotleja nimel saab taotluse esitada tema seaduslik esindaja.*** [ME 19]
3. Liikmesriigid tagavad, et igal täisealisel õigus- ja teovõimelisel isikul oleks õigus esitada rahvusvahelise kaitse taotlus enda nimel.

4. Liikmesriigid võivad ette näha, et taotleja võib esitada taotluse ülalpeetava nimel. Sellisel juhul tagavad liikmesriigid, et täisealised ülalpeetavad annavad nõusoleku taotluse esitamiseks nende nimel, vastasel juhul on neil võimalik esitada taotlus enda nimel.

Nõusolekut küsitakse taotluse esitamise või hiljemalt vestluse ajal täisealisest ülalpeetavaga. Enne nõusoleku küsimist teavitatakse iga täisealist ülalpeetavat eraviisil asjaomastest menetluslikest tagajärgedest ja tema õigusest esitada uus rahvusvahelise kaitse taotlus.

5. Liikmesriigid tagavad, et alaealisel on õigus esitada rahvusvahelise kaitse taotlus kas enda nimel – *kui teda käsitatakse siseriikliku õiguse kohaselt protsessivõimelisena – või vastasel juhul oma seaduslike esindajate või nende poolt volitatud isikute kaudu. Kõigil teistel juhtudel kohaldatakse lõiget 6.* [ME 20]
6. Liikmesriigid tagavad, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiivi 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel¹ artiklis 10 viidatud asjaomastel üksustel on õigus esitada rahvusvahelise kaitse taotlus saatjata alaealise nimel, kui sellise alaealise olukorra konkreetse hindamise alusel on osutatud üksused seisukohal, et alaealisel võib olla vaja direktiivi [.../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] kohast kaitset.
7. Liikmesriigid võivad siseriiklike õigusaktidega määrata kindlaks juhtumid, kus:
- a) alaealine võib taotluse ise esitada;
  - b) saatjata alaealise eest peab taotluse esitama esindaja, nagu on sätestatud artikli 21 lõike 1 punktis a;

■ [ME 21]

---

¹ ELT L 348, 24.12.2008, lk 98.

8. Liikmesriigid tagavad, et piirivalve-, politsei- ja sisserändega tegelevatel asutustel ning kinnipidamisasutuste personalil on rahvusvahelise kaitse taotluste menetlemiseks juhised ja nad saavad selliste taotluste **nõuetele vastavuse tuvastamiseks, registreerimiseks ja edastamiseks** vajalikku koolitust. Kui osutatud ametiasutused on määratud lõike 1 kohasteks pädevateks ametiasutusteks, peavad juhised sisaldama kohustust registreerida taotlused. Muudel juhtudel tuleb juhistega nõuda taotluse ja kogu asjaomase teabe edastamist ametiasutusele, kes on pädev seda registreerima. [ME 22]

Liikmesriigid tagavad, et kõik muud ametiasutused, kelle poole rahvusvahelise kaitse taotlust esitada soovivad isikud tõenäoliselt pöörduvad, oleksid võimelised andma sellistele isikutele nõu taotluse esitamise viisi ja koha kohta, ja/või võivad nõuda, et osutatud ametiasutused edastaksid taotluse pädevale ametiasutusele.

9. Pädevad ametiasutused registreerivad rahvusvahelise kaitse taotluse kooskõlas lõike 8 esimese lõiguga 72 tunni jooksul alates hetkest, mil isik väljendas oma soovi taotleda rahvusvahelist kaitset.

Artikkel 7

Teavitamine ja nõustamine piiripunktides ja kinnipidamisasutustes

1. Liikmesriigid tagavad, et teave rahvusvahelise kaitse taotluse esitamisel järgitava menetluse kohta on kättesaadav:
  - a) välispiiril asuvates piiripunktides, sealhulgas transiiditsoonis, ning
  - b) kinnipidamisasutustes.
2. Liikmesriigid kindlustavad suulise tõlke, et tagada rahvusvahelise kaitse taotlust esitada sooviva isiku ja piirivalveametnike või kinnipidamisasutuse personali vaheline suhtlus.

3. Liikmesriigid tagavad, et rahvusvahelise kaitse *taotlejatele õigusabi osutavatel ja neid seadusjärgselt esindavatel* organisatsioonidel on *kiire* juurdepääs piiripunktidele, sealhulgas transiiditsoonile, ning kinnipidamisasutustele. [ME 23]

Liikmesriigid võivad kehtestada eeskirjad, millega reguleeritakse osutatud organisatsioonide kohalolu käesolevas artiklis nimetatud aladel, *kui need eeskirjad ei piira taotlejate juurdepääsu nõustamisele*. [ME 24]

Artikkel 8

Õigus jääda liikmesriiki kuni taotluse läbivaatamiseni

1. Taotlejal lubatakse jääda liikmesriiki üksnes menetluse eesmärgil seni, kuni menetlev ametiasutus on vastu võtnud *lõpliku* otsuse, *sealhulgas juhul, kui taotleja esitab kaebuse, ning kuni pädev kohtuasutus seda lubab*. Kõnealune õigus riiki jääda ei anna õigust saada elamisluba. [ME 25]
2. Liikmesriigid võivad teha erandi ainult juhul, kui isik esitab artikli 34 lõike 7 kohase korduva taotluse või kui liikmesriigid annavad isiku kas üle või välja teisele liikmesriigile kooskõlas nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuses 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta¹ sätestatud kohustustega või kolmandale riigile, välja arvatud asjaomase taotleja päritoluriigile, või rahvusvahelisele kriminaalkohtule.
3. Liikmesriik võib taotleja anda lõike 2 kohaselt kolmandale riigile välja ainult juhul, kui ■ väljaandmisotsusega ei kaasne otsene ega kaudne tagasi- või väljasaatmine, millega rikutakse liikmesriigi rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi, *ning kui taotleja kolmandasse riiki saabumisel ei kohelda teda ebainimlikult või alandavalt*. [ME 26]

---

¹ EÜT L 190, 18.7.2002, lk 1.

Artikkel 9

Taotluse läbivaatamise nõuded

1. Liikmesriigid tagavad, et rahvusvahelise kaitse taotlusi ei lükata tagasi ega jäeta läbi vaatamata ainult põhjusel, et neid ei esitatud võimalikult kiiresti.
2. Rahvusvahelise kaitse taotlus vaadatakse esmalt läbi eesmärgiga tuvastada, kas taotleja vastab pagulaseks tunnistamise nõuetele. Kui taotleja sellistele nõuetele ei vasta, vaadatakse taotlus läbi eesmärgiga tuvastada, kas taotleja vastab täiendava kaitse saamise nõuetele.
3. Liikmesriigid tagavad, et menetlevad ametiasutused võtavad rahvusvahelise kaitse taotluse kohta otsuse vastu pärast taotluse asjakohast läbivaatamist. Sel eesmärgil tagavad liikmesriigid, et:
  - a) taotlused vaadatakse läbi ja otsused tehakse individuaalselt, objektiivselt ja erapooletult;
  - b) täpset ja ajakohast teavet üldise olukorra kohta taotleja päritoluriigis ning vajadusel transiidiiriikides, mille kaudu taotleja on liikmesriiki tulnud, hangitakse erinevatest allikatest, nagu näiteks ÜRO pagulaste Ülemvoliniku Ametilt (UNHCR), Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiametilt *ja rahvusvahelistelt inimõiguste organisatsioonidelt*, ning et selline teave on kättesaadav taotluste läbivaatamise ja otsuste vastuvõtmise eest vastutavale personalile ning juhul, kui menetlev ametiasutus võtab seda otsuse tegemisel arvesse, siis ka taotlejale ja tema õigusnõustajale; [ME 27]
  - c) taotluste läbivaatamise ja otsuste vastuvõtmise eest vastutaval personalil on vajalikud teadmised varjupaika ja pagulasi käsitlevatest õigusaktidest *ja inimõigusi käsitlevast õigusest ning nad on läbinud artikli 4 lõikes 1 ette nähtud alg- ja jätkukoolituse programmi*; [ME 28]

- d) taotluste läbivaatamise ja otsuste vastuvõtmise eest vastutavale personalile antakse juhised ja neil on võimalus küsida vajaduse korral ekspertidelt nõu konkreetsetes küsimustes, nagu meditsiinilised ja kultuurilised, lastega seotud, *soo-, usu- ja seksuaalse sättumusega seotud küsimused*.
  - e) *taotlejal ja tema õigusnõustajal on juurdepääs punktis d nimetatud ekspertide esitatud teabele. [ME 30]*
4. V peatükis osutatud ametiasutustel on juurdepääs oma ülesannete täitmiseks vajalikule, lõike 3 punktis b osutatud teabele menetleva ametiasutuse või taotleja kaudu või muul viisil.
  5. Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad, mis käsitlevad taotluste läbivaatamiseks vajalike dokumentide tõlkimist.

Artikkel 10

Menetleva ametiasutuse otsustele esitatavad nõuded

1. Liikmesriigid tagavad, et otsused rahvusvahelise kaitse taotluse kohta tehakse kirjalikult.
2. Liikmesriigid tagavad, et pagulasseisundi ja/või täiendava kaitse seisundiga seotud taotluse rahuldamata jätmise *või rahuldamise* korral esitatakse otsuses *selgelt* selle aluseks olevad faktilised ja õiguslikud asjaolud ning et teave eitava otsuse vaidlustamise võimaluste kohta esitatakse kirjalikult *otsuse tegemise kuupäeval ning taotleja kinnitab selle kättesaamise oma allkirjaga. [ME 31]*

■ [ME 32]

3. Artikli 6 lõike 4 kohaldamisel ning alati, kui taotlus põhineb samadel alustel, võivad liikmesriigid võtta vastu ühe otsuse, mis kehtib ka kõigi ülalpeetavate kohta.
4. Lõiget 3 ei kohaldata juhul, kui isiku konkreetse olukorra avaldamine tema pereliikmetele võib seada ohtu selle isiku huvid, sealhulgas *soolise kuuluvuse, soolise sättumuse, soolise identiteedi* ja/või vanuse alusel tagakiusamist hõlmavad juhud. Sellisel juhul väljastatakse asjaomase isiku kohta eraldi otsus. [ME 33]

Artikkel 11

Rahvusvahelise kaitse taotleja tagatised

1. III peatükis sätestatud menetluste suhtes peavad liikmesriigid tagama, et kõigil rahvusvahelise kaitse taotlejatel oleksid järgmised tagatised:
  - a) taotlejat peab teavitama keeles, millest ta **aru saab või millest ta** kõigi eelduste kohaselt aru saab, sellest, millist menetlust järgitakse, millised on tema õigused ja kohustused menetluse ajal ning millised on võimalikud tagajärjed, kui ta ei pea kinni oma kohustustest ega tee koostööd ametivõimudega. Taotlejat peab teavitama menetluse ajakavast ning tema käsutuses olevatest vahenditest, mis võimaldavad tal täita kohustuse esitada direktiivi [...]../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] artiklis 4 osutatud dokumendid. Selline teave tuleb edastada õigeaegselt, et taotlejal oleks võimalik kasutada käesoleva direktiiviga tagatud õigusi ning järgida artiklis 12 kirjeldatud kohustusi; [ME 34]
  - b) taotlejal peab olema võimalus kasutada oma juhtumi esitamisel pädevale ametiasutusele vajaduse korral tõlgi teenuseid. Liikmesriigid peavad tõlketeenuse osutamist vajalikuks vähemalt juhul, kui menetlev ametiasutus palub taotlejal tulla vestlusele vastavalt artiklitele 13, 14, 15, 16 ja 31 ning asjakohast suhtlemist ei saa ilma nimetatud teenuseta tagada. Nimetatud juhul ja muudel juhtudel, kus pädevad ametiasutused kutsuvad taotleja välja, makstakse kõnealuste teenuste eest avalikest vahenditest;
  - c) taotlejal peab olema võimalus võtta ühendust UNHCRiga või mõne muu organisatsiooniga, kes pakub kooskõlas asjaomase liikmesriigi õigusaktidega varjupaigataotlejale õigusnõustamise teenust ;
  - d) taotlejat peab mõistliku aja jooksul teavitama menetleva ametiasutuse otsusest tema rahvusvahelise kaitse taotluse kohta. Kui taotlejat esindab ametlikult õigusnõustaja või muu nõustaja, võivad liikmesriigid otsusest teavitada teda, mitte rahvusvahelise kaitse taotlejat ;

- e) taotlejat peab teavitama menetleva ametiasutuse otsusest keeles, millest ta **aru saab või** on kõigi eelduste kohaselt võimeline aru saama, kui teda ei abista ega esinda õigusnõustaja ega muu nõustaja. Edastatav teave peab sisaldama vastavalt artikli 10 lõikele 2 teavet eitava otsuse vaidlustamise võimaluste kohta. [ME 35]
2. V peatükis sätestatud menetluste suhtes peavad liikmesriigid tagama, et kõigil taotlejatel oleksid käesoleva artikli lõike 1 punktides b, c ja d loetletud tagatistega samaväärsed tagatised.

Artikkel 12

Rahvusvahelise kaitse taotleja kohustused

1. Rahvusvahelise kaitse taotlejad *on kohustatud oma füüsiliste ja vaimsete võimete piires aitama kaasa asjaolude väljaselgitamisele ning avaldama pädevatele ametiasutustele oma isiku, kodakondsuse ja* muud dokumendid, millele on osutatud direktiivi [...]EL] [miinimumnõuete direktiiv] artikli 4 lõikes 2. *Kehtiva reisipassi või passi asendava dokumendi mitteomamisel on taotleja kohustatud kaasa aitama isikut tõendava dokumendi hankimisele. Niikaua kui taotleja tohib rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise ajal liikmesriiki jääda, ei ole ta kohustatud võtma ühendust päritoluriigi ametiasutustega, kui on alust karta riigipoolset tagakiusamist.* Liikmesriigid võivad kehtestada varjupaigataotlejatele muid kohustusi teha koostööd pädevate ametiasutustega, niivõrd kui see on vajalik taotluse läbivaatamiseks. [ME 36]
2. Liikmesriigid võivad eelkõige ette näha, et:
- a) taotleja peab endast pädevatele ametiasutustele teada andma või tulema isiklikult kohale kas viivitamata või kindlaksmääratud ajal;
  - b) taotleja peab andma ära taotluse läbivaatamise seisukohalt olulised tema valduses olevad dokumendid, näiteks passi;

- c) taotleja peab teatama pädevatele ametiasutustele oma elukoha või aadressi ning teavitama neid selle muutumisest võimalikult kiiresti. Liikmesriigid võivad ette näha, et taotleja peab nõustuma suhtlemisega elukohas või aadressil, millest ta on pädevaid ametiasutusi viimati teavitanud;
- d) pädevad ametiasutused võivad taotleja ja temaga kaasas olevad asjad läbi otsida, kui läbiotsimist teeb samasooline isik, *kes arvestab delikaatselt taotleja vanust ja kultuuritausta ning järgib täielikult inimväärikuse ning füüsilise ja vaimse puutumatuse põhimõtet*; [ME 37]
- e) pädevad ametiasutused võivad teha taotlejast foto ning
- f) pädevad ametiasutused võivad lindistada taotleja suulisi ütlusi tingimusel, et teda on sellest eelnevalt teavitatud.

Artikkel 13

Vestlus taotlejaga

1. Enne, kui menetlev ametiasutus võtab vastu otsuse, antakse taotlejale võimalus tema rahvusvahelise kaitse taotlusega seonduvaks *ja taotlejale arusaadavas keeles peetavaks* vestluseks, mida juhib siseriiklike õigusaktide alusel selleks pädevaks tunnistatud isik. Vestlust rahvusvahelise kaitse taotluse *vastuvõetavuse ja* sisu üle juhib alati menetleva ametiasutuse personal. [ME 38]

Kui isik on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse oma ülalpeetava nimel, tuleb igale taotlejaga seotud täisealisele isikule anda nii võimalus avaldada oma seisukoht eraviisil kui ka võimalus vestluseks tema taotluse üle.

Liikmesriigid *määravad* siseriiklike õigusaktidega kindlaks juhtumid, kus alaealisele antakse võimalus vestluseks, *arvestades sealjuures nõuetekohaselt lapse huvide esikohale seadmist ja tema erivajadusi*. [ME 39]

2. Vestluse taotluse sisu üle võib ära jätta, kui:

- a) menetlev ametiasutus saab võtta vastu positiivse otsuse pagulasseisundi kohta olemasolevate tõendite alusel või
- b) **menetlev** ametiasutus on seisukohal, et taotleja ei ole temast mitteolenevatel püsivatel asjaoludel vestluseks võimeline või suuteline. Kahtluse korral konsulteerib **menetlev** ametiasutus meditsiinieksperdiga, et teha kindlaks, kas taotleja olukord on ajutine või püsiv. [ME 40]

Kui **menetlev asutus** ei taga taotlejale või vajaduse korral ülalpeetavale vastavalt punktile b võimalust vestluseks, **peab menetlev asutus tegema** asjakohaseid jõupingutusi, võimaldamaks taotlejal või ülalpeetaval **vestlus teisele ajale lükata ja** esitada lisateavet ■ . [ME 41]

■ [ME 42]

- 3. Lõike 2 punkti b kohase vestluse korraldamata jätmine ei mõjuta menetleva ametiasutuse otsust ebasoodsas suunas.
- 4. Olenemata artikli 25 lõikest 1 võivad liikmesriigid võtta rahvusvahelise kaitse taotluse kohta otsuse tegemisel arvesse asjaolu, et taotleja ei tulnud vestlusele, välja arvatud juhul, kui tal oli tulemata jätmiseks mõjuv põhjus.

Artikkel 14

Taotlejaga vestlusele esitatavad nõuded

1. Vestlus toimub tavaliselt ilma pereliikmete juuresolekuta, välja arvatud juhul, kui menetlev ametiasutus peab pereliikmete juuresviibimist asjaomase taotluse läbivaatamise seisukohalt vajalikuks.
2. Vestlus peab toimuma tingimustes, mis tagavad vajaliku konfidentsiaalsuse.
3. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et tagada vestluse toimumine tingimustes, kus taotlejatel on võimalus põhjalikult põhjendada oma taotlust. Selleks liikmesriigid:
  - a) tagavad, et vestlust juhtiv isik oleks *kvalifitseeritud, koolitatud ja* pädev, et võtta arvesse taotlusega seotud isiklike *ja* üldisi asjaolusid, kaasa arvatud taotleja kultuurilist tausta, sugu, *seksuaalset sättumust, soolist identiteeti* ja haavatavust; [ME 43]
  - b) näevad ette, et võimaluse ja taotleja taotluse korral juhib taotlejaga vestlust temaga samasooline isik;
  - c) valivad pädeva tõlgi, kes on võimeline tagama asjakohase suhtlemise taotleja ja vestlust juhtiva isiku vahel *ning peab järgima käitumisjuhust, kus on määratletud tõlgi õigused ja kohustused*. Suhtlemiskeeleks ei pea olema keel, mida taotleja eelistab, kui on mõni teine keel, millest taotleja aru saab ja milles ta on võimeline selgelt suhtlema. Võimaluse ja taotleja taotluse korral tagavad liikmesriigid taotlejale samasoolise tõlgi; [ME 44]

- d) tagavad, et rahvusvahelise kaitse taotluse sisu käsitlevat vestlust juhtiv isik ei kanna vormiriietust;
  - e) tagavad, et alaealistega peetavat vestlust juhitakse lapsesõbralikul viisil ***ning isiku poolt, kellel on vajalikud teadmised alaealiste erivajadustest ja -õigustest.*** [ME 45]
4. Liikmesriigid võivad ette näha eeskirjad, milles käsitletakse kolmandate isikute viibimist vestluse juures.

Artikkel 15

Vestluse sisu

Rahvusvahelise kaitse taotluse sisu käsitleva vestluse korraldamisel tagab menetlev ametiasutus, et taotlejal oleks piisav võimalus esitada vastavalt direktiivi [..../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] artikli 4 lõigetele 1 ja 2 dokumendid, mis on vajalikud tema rahvusvahelise kaitse taotluse põhjendamiseks. Sel eesmärgil tagavad liikmesriigid, et:

- a) taotlejale esitatavad küsimused on asjakohased, et hinnata vastavalt direktiivile [..../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] taotleja vajadust rahvusvahelise kaitse järele;
- b) taotlejal on piisav võimalus anda selgitusi taotluse põhjendamiseks vajalike dokumentide võimaliku puudumise ja/või lahknevuste või vasturääkivuste kohta oma väidetes.

Artikkel 16

Vestluse üleskirjutus ja aruanne

1. Liikmesriigid tagavad, et iga vestlus kirjutatakse üles.
2. Liikmesriigid küsivad vestluse lõpus üleskirjutusele taotleja heakskiitu. Sel eesmärgil tagavad liikmesriigid, et taotlejal oleks võimalus teha märkusi ja/või anda selgitusi üleskirjutuses oleva ebatäpse tõlke või väär tõlgendamise kohta.
3. Kui taotleja keeldub üleskirjutust heaks kiitmast, märgitakse keeldumise põhjused taotleja toimikusse.

Taotleja keeldumine üleskirjutuse heakskiitmisest ei takista menetleval ametiasutusel võtmast vastu otsust tema taotluse kohta.

4. Ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, võivad liikmesriigid tagada, et taotlejaga peetud vestluse kohta on koostatud kirjalik aruanne, mis sisaldab vähemalt taotleja esitatud olulist teavet taotluse kohta. Sellisel juhul tagavad liikmesriigid, et vestluse üleskirjutus lisatakse aruandele.
5. Liikmesriigid tagavad, et taotlejal on õigeaegne juurdepääs vestluse üleskirjutusele ja vajaduse korral aruandele, enne kui menetlev ametiasutus teeb oma otsuse.

Artikkel 17

Kohtumeditisiiniline aruanne

1. Liikmesriigid võimaldavad taotlejale tema taotluse korral arstlikku läbivaatust, et toetada varasema tagakiusamise või suure kahjuga seotud väiteid. Sel eesmärgil määravad liikmesriigid taotlejale mõistliku tähtaja arstitõendi esitamiseks menetlevale ametiasutusele.
2. Ilma et see piiraks lõike 1 kohaldamist, tagab menetlev ametiasutus juhul, kui on põhjendatult alust arvata, et taotleja kannatab traumajärgse stressi all, taotleja nõusoleku korral arstliku läbivaatuse.
3. Liikmesriigid kehtestavad asjaomase korra, et tagada erapooletu ja pädeva meditsiinilise ekspertiisi kättesaadavus, et oleks võimalik teha lõikes 2 osutatud arstlikku läbivaatust ***ning et kasutatakse kõige vähem sekkuvat arstlikku läbivaatust, kui taotleja on alaealine.*** [ME 46]
4. Liikmesriigid kehtestavad täiendavad eeskirjad ja korra piinamise ja muu füüsilise, seksuaalse või psühholoogilise vägivalla sümptomite tuvastamise ja dokumenteerimise kohta, mis on olulised käesoleva artikli kohaldamiseks.
5. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiivi kohaselt taotlejaga peetavat vestlust juhtivad isikud saavad piinamise sümptomite tuvastamise alast koolitust.
6. Menetlev ametiasutus hindab lõigetes 1 ja 2 osutatud arstliku läbivaatuse tulemusi koos muude taotlusega kaasnevate dokumentidega. Arstliku läbivaatuse tulemusi võetakse arvesse eelkõige taotleja väidete õigsuse ja piisavuse kontrollimisel.

Artikkel 18

Õigus *nõuannetele menetluslike ja õiguslike aspektide kohta*, õigusabile ja esindamisele [ME 47]

1. Rahvusvahelise kaitse taotlejale antakse võimalus konsulteerida oma rahvusvahelise kaitse taotlust käsitlevates küsimustes siseriiklike õigusaktide alusel tunnustatud või tegutseva õigusnõustaja või muu nõustajaga menetluse kõikides etappides, sealhulgas pärast eitava otsuse saamist.
2. Liikmesriigid tagavad taotluse korral tasuta õigusabi ja/või esindusteenused vastavalt lõikele 3. Selleks liikmesriigid:
  - a) näevad ette tasuta *nõuanded menetluslike ja õiguslike aspektide kohta* III peatüki kohastes menetlustes. See hõlmab vähemalt menetlusega seotud teabe esitamist taotlejale tema konkreetse olukorra kohta, *vajalike menetlusedokumentide ettevalmistamist, sealhulgas vestluse põhjal*, ning eitava otsuse korral selle aluseks olevate faktiliste ja õiguslike asjaolude selgitamist. *Nõustamise võivad läbi viia kvalifitseeritud valitsusväline organisatsioon või kvalifitseeritud asjatundjad.* [ME 48]
  - b) näevad ette tasuta õigusabi *ja* esindusteenuse pakkumise V peatüki kohastes menetlustes. See peab hõlmama vähemalt vajalike menetlusedokumentide ettevalmistamist ja taotleja esindamist esimese astme kohtu istungil. [ME 49 ei puuduta kõiki keeleversioone]
3. Liikmesriigid võivad oma siseriiklikes õigusaktides ette näha, et tasuta õigusabi ja/või esindusteenuseid antakse:
  - a) ainult neile, kellel ei ole piisavaid vahendeid ja/või
  - b) ainult *teenuste puhul, mida osutavad õigusnõustajad või muud nõustajad*, kes on siseriiklike õigusaktidega spetsiaalselt määratud abistama ja/või esindama rahvusvahelise kaitse taotlejaid. [ME 50]

V peatükis sätestatud menetluste puhul võivad liikmesriigid otsustada anda taotlejatele tasuta õigusabi ja/või esindusteenuseid ainult juhul, kui selline abi on vajalik, et tagada neile tõhus juurdepääs õiguskaitsele. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva lõike kohaselt antavat õigusabi ja/või esindusteenuseid ei piirata omavoliliselt. ***Liikmesriigid võivad sellist õigusabi ja/või esindusteenuseid anda ainult siis, kui kohus on andnud hinnangu, et menetluse tulemus võiks tõenäoliselt olla positiivne.*** [ME 51]

4. Liikmesriigid võivad ette näha õigusabi ja/või esindusteenuste taotluste esitamise ja menetlemise üksikasjad.
5. Liikmesriigid ***lubavad ja aitavad*** valitsusvälisel organisatsioonil pakkuda rahvusvahelise kaitse taotlejatele tasuta õigusabi ja/või esindusteenuseid III ja/või V peatükis sätestatud menetlustes. [ME 52]
6. Liikmesriigid võivad ka:
  - a) kehtestada tasuta õigusabile ja/või esindusteenustele rahalised ja/või ajapiirangud, tingimusel et nendega ei piirata omavoliliselt juurdepääsu õigusabile ja/või esindusteenustele;
  - b) ette näha, et tasude ja muude kulude osas ei koheldaks õigusabiga seotud küsimustes taotlejaid soodsamalt kui liikmesriigi enda kodanikke.
7. Liikmesriigid võivad nõuda tehtud kulutuste osalist või täielikku korvamist juhul, kui taotleja rahaline olukord on oluliselt paranenud või kui sellise hüve andmise otsus tehti taotleja esitatud valeandmete põhjal.

Artikkel 19

Õigusabi ja esindamise ulatus

1. Liikmesriigid tagavad, et siseriiklike õigusaktide alusel tunnustatud või tegutseval õigusnõustajal või muul nõustajal, kes siseriiklikes õigusaktides sätestatud tingimustel abistab või esindab rahvusvahelise kaitse taotlejat, oleks juurdepääs taotleja toimikus sisalduvale teabele, mille alusel otsus tehakse.

Liikmesriigid võivad teha erandi, kui teabe või allika avalikustamine ohustab riiklikku julgeolekut, teavet edastavate organisatsioonide või isiku(te) või teabega seotud isiku(te) julgeolekut või kui avalikustamise tagajärjel satuvad ohtu liikmesriigi pädevate ametiasutuste poolt rahvusvahelise kaitse taotluste läbivaatamisega seotud uurimine või liikmesriigi rahvusvahelised suhted. Sellisel juhul liikmesriigid:

- a) annavad vähemalt õigusnõustajale või muule nõustajale, kellele on tehtud julgeolekukontroll, juurdepääsu kõnealusele teabele või allikatele ulatuses, mis on avalduse läbivaatamiseks või rahvusvahelise kaitse äravõtmise otsuse tegemiseks asjakohane;
  - b) annavad V peatükis osutatud ametiasutustele juurdepääsu kõnealusele teabele või allikatele.
2. Liikmesriigid tagavad, et rahvusvahelise kaitse taotlejat abistaval või esindaval õigusnõustajal või muul nõustajal on taotleja nõustamise eesmärgil juurdepääs suletud aladele, näiteks kinnipidamisasutustele ja transiiditsoonidele.

Liikmesriigid võivad piirata taotleja külastamist suletud aladel ainult juhul, kui sellised piirangud on siseriiklike õigusaktide põhjal objektiivselt vajalikud julgeoleku, avaliku korra või ala halduskorralduse huvides või selleks, et tagada taotluse tulemuslik läbivaatamine, tingimusel et õigusnõustaja või muu nõustaja juurdepääsu ei piirata seejuures märkimisväärselt või ei muudeta juurdepääsu võimatuks.

3. Liikmesriigid lubavad taotlejal võtta vestlusele kaasa siseriiklike õigusaktide alusel tunnustatud või tegutseva õigusnõustaja või muu nõustaja ***või kvalifitseeritud asjatundja.*** [ME 53]
4. Liikmesriigid võivad sätestada eeskirjad, milles reguleeritakse õigusnõustajate või muude nõustajate juuresolekut kõikidel menetluse käigus toimuvatel vestlustel, ilma et see piiraks käesoleva artikli või artikli 21 lõike 1 punkti b kohaldamist.

Liikmesriigid võivad nõuda, et taotleja viibiks vestluse juures ka juhul, kui teda esindab siseriiklikes õigusaktides sätestatud tingimustel õigusnõustaja või muu nõustaja ning et taotleja vastaks esitatud küsimustele ise.

Õigusnõustaja või muu nõustaja puudumine ei takista menetleval ametiasutusel korraldamast vestlust taotlejaga, ilma et see piiraks artikli 21 lõike 1 punkti b kohaldamist.

Artikkel 20

Erivajadustega taotleja

1. ***Vastavalt direktiivi [...]/.../EL] [millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded (vastuvõtutingimuste direktiiv)] artiklile 21 näevad liikmesriigid oma siseriiklikes õigusaktides ette menetluse, mis võimaldab alates rahvusvahelise kaitse taotluse esitamise hetkest kindlaks teha, kas taotlejal on erivajadusi, ning näidata nende vajaduste iseloomu.*** [ME 54]
2. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et tagada erivajadustega taotlejale võimalus esitada taotlusega kaasnevad dokumendid võimalikult täielikult ja kõigi tõenditega. Vajaduse korral pikendatakse talle antud tähtaega, et ta saaks esitada tõendid või võtta menetluses muid vajalikke meetmeid.

3. Kui menetlev ametiasutus on seisukohal, et taotleja on direktiivi [.../.../EL] [vastuvõtutingimuste direktiiv] artiklis 21 osutatud piinamise või vägistamise või tema suhtes muu jõhkra psühholoogilise, füüsilise või seksuaalse vägivalla ohvriks langenud, määratakse taotlejale piisav tähtaeg ja talle antakse asjakohast toetust, et valmistada ette vestlus tema taotluse sisu üle. ***Erilist tähelepanu tuleb pöörata nendele taotlejatele, kes ei kohe ei maininud oma seksuaalset sättemust.*** [ME 55]
4. Artikli 28 lõikeid 6 ja 7 ei kohaldata käesoleva artikli lõikes 3 osutatud taotlejate suhtes.
5. ***Vastavalt artiklis 18 sätestatud tingimustele tagatakse erivajadustega taotlejatele kõigi käesolevas direktiivis ette nähtud menetluste puhul tasuta õigusabi.*** [ME 56]

Artikkel 21

Tagatised saatjata alaealisele

1. Kõikide käesolevas direktiivis sätestatud menetluste suhtes ja ilma et see piiraks artiklite 13, 14 ja 15 kohaldamist, liikmesriigid:
  - a) võtavad ***viivitamata*** meetmeid tagamaks, et saatjata alaealist esindaks ja/või abistaks taotluse esitamise ja läbivaatamise ajal esindaja. Esindaja on erapooletu ja tal on vajalikud teadmised lastehooldusest. Selliseks esindajaks võib olla ka direktiivis [.../.../EL]17 [vastuvõtutingimuste direktiiv] osutatud esindaja; **[ME 57 ei puuduta kõiki keeleversioone]**

- b) tagavad, et esindajale antakse võimalus teavitada saatjata alaealist vestluse tähendusest ja võimalikest tagajärgedest ning vajaduse korral sellest, kuidas vestluseks valmistuda. Liikmesriigid tagavad, et esindaja ja/või siseriiklike õigusaktide alusel tunnustatud õigusnõustaja või muu nõustaja ***või kvalifitseeritud asjatundja*** viibib vestluse juures ning tal on võimalus esitada küsimusi või teha märkusi vestlust juhtiva isiku kehtestatud piirides. [ME 58]

Liikmesriigid võivad nõuda, et saatjata alaealine viibiks vestluse juures ka juhul, kui tema esindaja on kohal.

■ [ME 59]

2. Liikmesriigid tagavad, et:

- a) juhul, kui saatjata alaealisega tuleb tema rahvusvahelise kaitse taotluse suhtes korraldada artiklites 13, 14 ja 15 osutatud vestlus, juhib seda isik, kellel on vajalikud teadmised alaealiste erivajadustest ***ja õigustest***; [ME 60]
- b) menetleva ametiasutuse otsuse saatjata alaealise taotluse kohta valmistab ette isik, kel on vajalikud teadmised alaealiste erivajadustest ***ja õigustest***. [ME 61]

3. Vastavalt artiklis 18 sätestatud tingimustele ***tagatakse*** saatjata alaealisele ***ja määratud esindajale menetlus- ja õigusaspekte puudutav tasuta õigusnõustamine ja tasuta õiguslik esindamine kõigis käesolevas direktiivis sätestatud menetlustes***. [ME 62]

4. Liikmesriigid võivad rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise raames teha saatjata alaealise vanuse kindlaks arstliku läbivaatuse teel, kui taotleja üldiste väidete või muude asjakohaste tõendite alusel liikmesriik siiski kahtleb tema vanuses. ***Kui need kahtlused säilivad ka pärast arstlikku läbivaatust, siis tehakse mis tahes otsus alati saatjata alaealise kasuks***. [ME 63]

Arstlik läbivaatus tehakse isiku inimväärikust täielikult austades, kasutades selleks *kõige usaldusväärsemaid ja* kõige vähem sekkuvaid uuringuid, *mida teostavad kvalifitseeritud ja erapooletud meditsiinieksperdid*. [ME 65]

Arstliku läbivaatuse korral tagavad liikmesriigid, et:

- a) enne rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamist teavitatakse saatjata alaealist keeles, *mille puhul on põhjust oletada, et ta seda mõistab*, võimalusest määrata tema vanust arstliku läbivaatuse teel. Saatjata alaealist tuleb teavitada ka sellest, millisel viisil läbivaatust tehakse, kuidas võivad arstliku läbivaatuse tulemused mõjutada rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamist ning millised on tagajärjed, kui saatjata alaealine keeldub arstlikust läbivaatusest; [ME 66]
- b) saatjata alaealine ja/või tema esindaja annaksid nõusoleku määrata asjaomase alaealise vanust arstliku läbivaatuse teel ning
- c) otsus lükata arstlikust läbivaatusest keeldunud saatjata alaealise rahvusvahelise kaitse taotlus tagasi ei põhineks ■ nimetatud keeldumisel. [ME 67]

Asjaolu, et saatjata alaealine on keeldunud kõnealusest arstlikust läbivaatusest, ei takista menetleval ametiasutusel vastu võtmast otsust rahvusvahelise kaitse taotluse kohta.

- 5. Artikli 28 lõikeid 6 ja 7, artikli 30 lõike 2 punkti c ning artiklit 36 ei kohaldata saatjata alaealiste suhtes.
- 6. Käesoleva artikli rakendamisel on liikmesriikide esmaseks kohuseks lähtuda lapse huvidest.

Artikkel 22

Kinnipidamine

Liikmesriigid ei pea isikut kinni ainult sel põhjusel, et ta on rahvusvahelise kaitse taotleja. Rahvusvahelise kaitse taotleja kinnipidamise alused ja tingimused ning tema tagatised peavad olema kooskõlas direktiiviga [...] EL] [vastuvõtutingimuste direktiiv].

Kui rahvusvahelise kaitse taotlejat peetakse kinni, tagavad liikmesriigid võimaluse asja kiireks kohtulikuks läbivaatamiseks vastavalt direktiivile [...] EL] [vastuvõtutingimuste direktiiv].

Artikkel 23

Alaealiste kinnipidamine

Alaealiste kinnipidamine mis tahes asjaoludel on rangelt keelatud. [ME 68]

Artikkel 24

Menetlus taotluse tagasivõtmise korral

1. Kui liikmesriik on siseriiklike õigusaktidega ette näinud võimaluse rahvusvahelise kaitse taotlus sõnaselgelt tagasi võtta ja kui taotleja seda teeb, tagavad liikmesriigid, et menetlev ametiasutus teeb otsuse taotluse läbivaatamise lõpetamise ■ kohta **ning selgitab taotlejale, millised tagajärjed taotluse tagasivõtmisega kaasnevad.** [ME 69]
2. Liikmesriigid võivad ka otsustada, et menetlev ametiasutus võib lõpetada taotluse läbivaatamise ilma otsust vastu võtmata. Sellisel juhul tagavad liikmesriigid, et menetlev ametiasutus teeb vastava märke taotleja toimikusse.

Artikkel 25

Menetlus taotluse kaudse tagasivõtmise või sellest loobumise korral

1. Kui on piisav alus arvata, et rahvusvahelise kaitse taotleja on oma rahvusvahelise kaitse taotluse kaudselt tagasi võtnud või sellest loobunud *piisava aluseta*, tagab liikmesriik, et menetlev ametiasutus teeb otsuse taotluse läbivaatamise lõpetamise kohta *või taotluse rahuldamata jätmise kohta põhjusel, et taotleja ei ole tõestanud, et tal on vastavalt direktiivile [...]EL] [miinimumnõuete direktiiv] õigus taotleda pagulasseisundit, juhul kui taotleja lisaks ülaltoodud põhjustele:*
  - *on keeldunud koostööst; või*
  - *varjab end ebaseaduslikult; või*
  - *tõenäoliselt ei oma õigust rahvusvahelisele kaitsele; või*
  - *pärineb artikli 37 kohasest turvalisest kolmandast riigist või on saabunud selle riigi kaudu. [ME 103]*

Liikmesriigid võivad eeldada, et taotleja on oma rahvusvahelise kaitse taotluse kaudselt tagasi võtnud või sellest loobunud, eriti kui on kindlaks tehtud, et:

- a) taotleja ei ole vastanud palvele esitada oma taotluse seisukohalt olulist teavet direktiivi [...]EL] [miinimumnõuete direktiiv] artikli 4 põhjal või ei ole ilmunud vestlusele, nagu on ette nähtud artiklites 13, 14, 15 ja 16, välja arvatud juhul, kui taotleja tõestab mõistliku aja jooksul, et ta ei saanud seda teha temast mitteolenevatel põhjustel;
- b) taotleja varjab end või on lahkunud loata oma elukohast või kinnipidamiskohast, ilma et ta oleks mõistliku aja jooksul pädeva ametiasutusega ühendust võtnud, või kui taotleja ei ole mõistliku aja jooksul täitnud kohustust kohale ilmuda või võtnud muul viisil ühendust.

Liikmesriigid võivad käesolevate sätete rakendamisel kehtestada tähtajad või suunised.

2. Liikmesriigid tagavad, et taotlejal, kes võtab pädeva ametiasutusega uuesti ühendust pärast seda, kui lõikes 1 osutatud otsus taotluse läbivaatamise lõpetamise kohta on vastu võetud, on õigus nõuda oma juhtumi uut läbivaatamist. *Ühe varjupaigamenetluse jooksul võib ainult üks kord taotleda juhtumi uut läbivaatamist.* [ME 70]

Liikmesriigid tagavad, et sellist isikut ei saadeta tagasi, kui see on vastuolus tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõttega.

Liikmesriigid võivad lubada menetlevatel ametiasutustel jätkata taotluse läbivaatamist sealt, kus see lõpetati.

3. Käesoleva artikli kohaldamine ei piira määruse (EL) nr [.../....] [Dublini määrus] kohaldamist.

Artikkel 26

UNCHRi roll

Liikmesriigid lubavad UNCHRil:

- a) kohtuda rahvusvahelise kaitse taotlejaga, kaasa arvatud isikuga, kes on kinnipidamisasutuses ja lennujaama või sadama transiiditsoonis;
- b) juurdepääsu teabele, milles käsitletakse konkreetset rahvusvahelise kaitse taotlust, menetluse kulgu ja vastuvõetud otsuseid, tingimusel et taotleja on sellega nõus;
- c) esitada menetluse kõikides etappides Genfi konventsiooni artikliga 35 talle pandud järelevalvekohustuste elluviimisel pädevatele ametiasutustele konkreetseid rahvusvahelise kaitse taotlusi käsitlevaid seisukohti.

Lõiget 1 kohaldatakse ka organisatsiooni suhtes, kes vastavalt liikmesriigiga sõlmitud kokkuleppele tegutseb asjaomase liikmesriigi territooriumil UNCHRi nimel.

Artikkel 27

Teabe kogumine konkreetsete juhtumite kohta

Konkreetsete juhtumite läbivaatamise eesmärgil liikmesriigid:

- a) ei avalda konkreetset rahvusvahelise kaitse taotlust käsitlevat teavet ega taotluse esitamise fakti väidetava(te)le tagakiusaja(te)le ega suure kahju põhjustaja(te)le ;
- b) ei kogu teavet väidetava(te)lt tagakiusaja(te)lt ega suure kahju põhjustaja(te)lt viisil, mis teavitaks neid asjaolust, et kõnealune taotleja on taotluse esitanud, ning mis seaks ohtu taotleja ja tema ülalpeetavate füüsilise puutumatuse või taotleja päritoluriigis elavate pereliikmete vabaduse ja julgeoleku. [ME 71]

III PEATÜKK

ESIMESE ASTME MENETLUS

I JAGU

Artikkel 28

Taotluse läbivaatamise menetlus

1. Liikmesriigid vaatavad rahvusvahelise kaitse taotlused läbi menetluse kohaselt, mis on kooskõlas II peatükis sätestatud üldpõhimõtete ja tagatistega.
2. Liikmesriigid tagavad, et selline menetlus viiakse lõpule võimalikult kiiresti, ilma et see piiraks taotluse piisavat ja põhjalikku läbivaatamist.

3. Liikmesriigid tagavad, et menetlus viiakse lõpule kuue kuu jooksul alates taotluse esitamisest.

Liikmesriigid võivad seda tähtaega pikendada maksimaalselt kuue kuu võrra konkreetsete juhtumite puhul, mis hõlmavad keerulisi faktilisi ja õiguslikke asjaolusid.

4. Kui otsust ei ole võimalik vastu võtta lõike 3 esimeses lõigus nimetatud tähtaja jooksul, tagavad liikmesriigid, et asjaomast taotlejat teavitatakse:

- a) viivitusest ning
- b) taotluse korral viivituse põhjusest ja eeldatavast tähtajast, millal tehakse otsus tema taotluse kohta.

Tagajärjed, mis kaasnevad otsuse langetamata jätmisega lõikes 3 nimetatud tähtaja jooksul, määratakse kindlaks vastavalt siseriiklikele õigusaktidele.

5. **Menetlevad ametiasutused** võivad rahvusvahelise kaitse taotluse läbi vaadata eelisjärjekorras vastavalt II peatükis sätestatud üldpõhimõtetele ja tagatistele: **[ME 73]**

- a) kui taotlus näib olevat põhjendatud;
- b) kui taotlejal, *eelkõige saatjata alaealisel*, on erivajadused; **[ME 74]**
- c) muudel juhtudel, välja arvatud lõikes 6 osutatud juhud.

6. Liikmesriigid võivad ette näha taotluse läbivaatamise menetluse kiirendamise vastavalt II peatükis sätestatud üldpõhimõtetele ja tagatistele, kui:

- a) taotleja on taotluse ja asjaolude esitamisel tõstatanud ainult küsimusi, mis ei seostu sellega, kas teda saab käsitada pagulasena või direktiivi [....../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] alusel täiendava kaitse saamise nõuetele vastava isikuna; või
- b) *on selge, et taotleja ei vasta liikmesriigis direktiivi [....../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] alusel pagulase või pagulasseisundi saamise tingimustele; või [ME 105]*
- c) taotleja on pärit turvalisest päritoluriigist käesoleva direktiivi tähenduses; või
- d) taotleja on ametiasutusi eksitanud, esitades valeandmeid või -dokumente või jättes esitamata tema isikut ja/või rahvust käsitlevat teavet või dokumente, millel oleks võinud olla otsusele negatiivne mõju; või
- e) on tõenäoline, et taotleja on pahauskselt hävitanud või kaotanud isikut tõendava või reisidokumendi, mis oleks aidanud kindlaks teha tema isikut või kodakondsust; või
- f) *taotleja on teinud selgelt ebajärjekindlaid, vastukäivaid, ebatõenäolisi, puudulikke või valesid avaldusi, mis muudavad selgelt ebausutavateks tema väited, et teda on taga kiusatud direktiivi [....../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] tähenduses; või [ME 75]*
- g) *taotleja on esitanud korduva taotluse, mis ilmselgelt ei sisalda asjakohaseid uusi elemente seoses tema konkreetse olukorraga või tema päritoluriigis valitseva olukorraga; või [ME 107]*
- h) *taotleja on ilma mõistliku põhjuseta viivitanud taotluse varasemal ajal esitamisega, kuigi tal oleks selleks võimalus olnud; või [ME 108]*

■ [ME 76]

- i) taotleja esitab taotluse üksnes eesmärgiga lükata edasi või nurjata tema tagasisaatmist käsitleva varasema või peatselt tehtava otsuse täideviimist; või
  - j) *taotleja on jätnud mõjuva põhjusega täitmata direktiivi [...]/.../EL [miinimumnõuete direktiiv] artikli 4 lõigetes 1 ja 2 või käesoleva direktiivi artikli 12 lõikes 1 ja lõike 2 punktides a kuni c ning artikli 24 lõikes 1 osutatud kohustused aidata kaasa asjaolude ja taotleja isiku väljaselgitamisele; või [ME 109]*
  - k) *taotleja sisenen liikmesriigi territooriumile ebaseaduslikult või pikendas ebaseaduslikult oma riigis viibimist ning jättis mõjuva põhjusega vastavate asutustega ühendust võtmata ja/või ei esitanud varjupaigataotlust niipea kui võimalik, arvestades tema riiki sisenemise asjaoludega; või [ME 110]*
  - l) *taotlejat võidakse mõjuvatel põhjustel käsitada ohuna liikmesriigi riiklikule julgeolekule või taotleja on vastavalt siseriiklikule õigusele riiklikku julgeolekut või avalikku korda käsitlevatel mõjuvatel põhjustel välja saadetud. [ME 77]*
7. Artiklis 29 osutatud põhjendamatu taotluse korral, mille suhtes kohaldatakse kõiki käesoleva artikli lõikes 6 nimetatud asjaolusid, võivad liikmesriigid taotluse pärast selle piisavat ja täielikku läbivaatamist selgelt põhjendamatuna tagasi lükata.
  8. Liikmesriigid kehtestavad seoses lõikega 6 mõistliku tähtaja otsuse vastuvõtmiseks esimese astme menetluses.
  9. Kiirendatud läbivaatamismenetluse rakendamine ei kaasne automaatselt asjaoluga, et rahvusvahelise kaitse taotlus esitati pärast ebaseaduslikku sisenemist territooriumile või piirile, sealhulgas transiiditsooni, ega dokumentide puudumise või võltsitud dokumentide kasutamisega *riiki sisenemisel*. [ME 78]

Artikkel 29

Põhjendamatud taotlused

Liikmesriigid peavad rahvusvahelise kaitse taotlust põhjendamatuks ainult juhul, kui menetlev ametiasutus on teinud kindlaks, et taotleja ei vasta rahvusvahelise kaitse saamise nõuetele direktiivi [...]../EL] [miinimumnõuete direktiiv] tähenduses. [ME 79]

II JAGU

Artikkel 30

Vastuvõetamatud taotlused

1. Lisaks juhtudele, kus taotlust ei vaadata läbi vastavalt määrusele (EL) [nr .../....] [Dublini määrus], ei ole liikmesriigid kohustatud hindama, kas taotleja vastab rahvusvahelise kaitse saamise nõuetele vastavalt direktiivile [...]../EL [miinimumnõuete direktiiv], kui taotlust peetakse vastavalt käesolevale artiklile vastuvõetamatuks.
2. Liikmesriigid võivad pidada rahvusvahelise kaitse taotlust vastuvõetamatuks ainult juhul, kui:
  - a) mõni teine liikmesriik on andnud pagulasseisundi;
  - b) vastavalt artiklile 32 peetakse taotleja esimeseks varjupaigariigiks riiki, mis ei ole liikmesriik;
  - c) vastavalt artiklile 37 peetakse taotleja jaoks turvaliseks kolmandaks riigiks riiki, mis ei ole liikmesriik, ;
  - d) taotleja on esitanud samasuguse taotluse pärast lõpliku otsuse langetamist;
  - e) taotleja ülalpeetav esitab taotluse pärast seda, kui ta on vastavalt artikli 6 lõikele 4 nõustunud oma juhtumi läbivaatamisega tema nimel tehtud taotluse raames ning puuduvad ülalpeetava olukorraga seotud asjaolud, mis õigustaksid eraldi taotluse esitamist.

Artikkel 31

Erieeskirjad taotluse vastuvõetavust käsitleva vestluse kohta

1. Enne seda, kui võetakse vastu otsus taotluse vastuvõetamatuse kohta, võimaldavad liikmesriigid taotlejal esitada seoses taotlusega ja arvestades tema konkreetset olukorda oma seisukoha artiklis 30 osutatud põhjenduste kohta. Sel eesmärgil **korraldab menetlev ametiasutus** taotlejaga taotluse vastuvõetavust käsitleva vestluse. Liikmesriigid tohivad kooskõlas artikliga 35 teha erandi ainult korduvate taotluste suhtes. [ME 80]
2. Lõike 1 kohaldamine ei piira määruse (EL) nr [.../....] [Dublini määrus] artikli 5 kohaldamist.
3. ***Liikmesriigid tagavad, et menetleva asutuse töötaja, kes taotluse vastuvõetavust käsitleva vestluse läbi viib, ei kanna vormiriietust.*** [ME 81]

Artikkel 32

Esimese varjupaigariigi mõiste

Riiki saab pidada konkreetse rahvusvahelise kaitse taotleja esimeseks varjupaigariigiks juhul, kui:

- a) taotleja on seal riigis pagulaseks tunnistatud ja ta saab ennast selle riigi kaitse alla anda või
- b) tal on muul viisil selle riigi **tõhus** kaitse, muu hulgas kohaldataks tema suhtes tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet, [ME 82]

tingimusel et see riik võtab ta tagasi.

Esimese varjupaigariigi mõiste kohaldamisel rahvusvahelise kaitse taotleja konkreetse olukorra suhtes **võtavad** liikmesriigid arvesse artikli 37 lõiget 1.

Taotlejal on õigus vaidlustada esimese varjupaigariigi mõiste kohaldamine põhjendusel, et kõnealune esimene varjupaigariik ei ole tema konkreetset olukorda silmas pidades turvaline. [ME 83]

III JAGU

Artikkel 33

Turvalise päritoluriigi mõiste

1. Vastavalt käesolevale direktiivile võib turvaliseks päritoluriigiks tunnistatud kolmandat riiki pidada pärast taotluse individuaalset läbivaatamist konkreetse taotleja seisukohalt turvaliseks päritoluriigiks ainult juhul, kui:
  - a) taotlejal on selle riigi kodakondsus või
  - b) ta on kodakondsuseta isik ning tema varasem alaline elukoht oli selles riigis
  - c) ning ta ei ole esitanud mõjuvaid põhjusi selle kohta, miks ei saa seda riiki tema konkreetse olukorra ja pagulaseks või direktiivi [.../.../EL] kohaselt [miinimumnõuete direktiiv] täiendava kaitse saamise nõuetele vastavaks isikuks tunnistamise seisukohalt pidada turvaliseks päritoluriigiks.
2. Liikmesriigid sätestavad siseriiklikes õigusaktides täiendavad eeskirjad ja üksikasjad turvalise päritoluriigi mõiste kohaldamiseks.

IV JAGU

Artikkel 34

Korduv taotlus

1. Kui liikmesriigis rahvusvahelist kaitset taotlev isik esitab samas liikmesriigis täiendavaid selgitusi või korduva taotluse, vaatab asjaomane liikmesriik need täiendavad selgitused või korduva taotlusega kaasnevad dokumendid läbi eelneva taotluse läbivaatamise raames või läbivaatamisele kuuluva otsuse või edasikaebuse läbivaatamise raames, kui *menetlev ametiasutus saab* selles raamistikus võtta arvesse ja kaaluda kõiki täiendavate selgituste või korduva taotlusega kaasnevaid dokumente. **[ME 87]**
2. Selleks et teha artikli 30 lõike 2 punkti d kohane otsus rahvusvahelise kaitse taotluse vastuvõetavuse kohta, võivad liikmesriigid kohaldada käesoleva artikli lõikes 3 osutatud erimenetlust, kui isik esitab korduva rahvusvahelise kaitse taotluse:
  - a) pärast seda, kui ta on eelmise taotluse artikli 24 alusel tagasi võtnud ;
  - b) pärast seda, kui eelmise taotluse kohta on lõplik otsus vastu võetud.
3. Korduvate rahvusvahelise kaitse taotluste puhul tuleb esmalt kontrollida, kas algse taotluse tagasisivõtmise järel või pärast selle taotluse kohta lõike 2 punktis b osutatud otsuse vastuvõtmist on tuvastatud või taotleja esitanud uusi dokumente või tõendeid, mis aitavad kindlaks teha, kas taotlejat on võimalik käsitada pagulasena või täiendava kaitse saamise nõuetele vastava isikuna direktiivi [.../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] alusel.
4. Kui lõikes 3 osutatud esmase kontrollimise käigus tuvastatakse või taotleja esitab uusi dokumente või tõendeid, mis olulisel määral suurendavad tõenäosust, et taotlejat saab käsitada pagulasena või täiendava kaitse saamise nõuetele vastava isikuna direktiivi [.../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] alusel, vaadatakse taotlus uuesti läbi vastavalt II peatükile.

5. Liikmesriigid võivad vastavalt siseriiklikele õigusaktidele vaadata korduvad taotlused uuesti läbi, kui uue menetluse algatamiseks on muid põhjusi.

■ [ME 88]

6. Käesolevas artiklis osutatud menetlust võib kohaldada ka ülalpeetava suhtes, kes esitab taotluse pärast seda, kui ta on vastavalt artikli 6 lõikele 4 nõustunud oma juhtumi läbivaatamisega tema nimel tehtud taotluse raames. Sellisel juhul tehakse käesoleva artikli lõikes 3 osutatud esmase kontrolli käigus kindlaks, kas ülalpeetava olukorraga on seotud asjaolusid, mis õigustaksid eraldi taotluse esitamist.
7. Kui pärast *esimest* taotlust *käsitleva menetluse lõpetamist* lõike 2 ■ kohaselt ■ esitab asjaomane isik enne tagasisaatmisotsuse jõustumist uue rahvusvahelise kaitse taotluse samale liikmesriigile, *millega ei kaasne edasist läbivaatamist käesoleva artikli kohaselt*, võib asjaomane liikmesriik: [ME 113]
- a) teha erandi taotleja õigusest jääda territooriumile, kui menetlev ametiasutus on veendunud, et tagasisaatmisotsusega ei kaasne otsene ega kaudne tagasi- või väljasaatmine, millega rikutakse asjaomase liikmesriigi rahvusvahelisest ja ühenduse õigusest tulenevaid kohustusi, ja/või
  - b) näha ette, et taotluse suhtes kohaldatakse käesoleva artikli ja artikli 30 kohast taotluse vastuvõetavust käsitlevat menetlust, ja/või
  - c) näha ette, et taotluse läbivaatamise menetlust kiirendatakse artikli 28 lõike 6 punkti i kohaselt.

Esimese lõigu punktides b ja c osutatud juhtude korral võivad liikmesriigid teha siseriiklike õigusaktide kohaselt erandeid tähtaegadest, mida tavaliselt kohaldatakse taotluse vastuvõetavust käsitlevas ja/või kiirendatud menetluses.

8. Kui isik, kelle suhtes tuleb jõustada määruse (EL) nr [...] [...] [Dublini määrus] kohane üleandmisotsus, esitab üleandvale liikmesriigile täiendavaid selgitusi või korduva taotluse, vaatab sellised täiendavad selgitused või korduva taotluse kooskõlas käesoleva direktiiviga läbi selles määruses määratletud vastutav liikmesriik.

Artikkel 35

Menetluseeskirjad

1. Liikmesriigid tagavad rahvusvahelise kaitse taotlejatele, kelle taotlusi vastavalt artiklile 34 tuleb esmalt kontrollida, artikli 11 lõikes 1 ette nähtud tagatised.
2. Liikmesriigid võivad siseriiklikes õigusaktides sätestada artikli 34 kohase esmase kontrolli eeskirjad. Nende eeskirjadega võib muu hulgas:

- a) kohustada asjaomast taotlejat esitama asjaolud ja tõestama tõendite õigsust, mis õigustavad uue menetluse algatamist;
- b) lubada teha esmast kontrolli ainult kirjaliku taotluse alusel ilma isikuga vestlemata, välja arvatud artikli 34 lõikes 6 osutatud juhtumid.

Tingimused ei tohi välistada taotlejate juurdepääsu uuele menetlusele ega viia sellise juurdepääsu lõpliku tühistamise või olulise piiramiseni.

3. Liikmesriigid tagavad, et:
- a) taotlejat teavitatakse asjakohasel viisil esmase kontrolli tulemustest ja juhul, kui taotlust uuesti läbi ei vaadata, siis ka selle põhjustest, ning võimalustest otsus edasi kaevata või taotleda selle läbivaatamist;
  - b) kui on tegemist ühega artikli 34 lõikes 3 osutatud olukordadest, vaatab menetlev ametiasutus korduva taotluse vastavalt II peatüki sätetele niipea kui võimalik uuesti läbi.

V JAGU

Artikkel 36

Menetlused piiril

1. Liikmesriigid võivad vastavalt II peatükis sätestatud üldpõhimõtetele ja tagatistele ette näha menetlused, mille alusel otsustatakse liikmesriigi piiril või transiiditsoonis:
  - a) seal esitatud taotluste vastuvõetavuse üle **artikli 30 tähenduses** ja/või [ME 89]
  - b) taotluse sisu üle artikli 28 lõike 6 kohaselt kiirendatud menetluse korral.
2. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 sätestatud menetluste raames vastuvõetavad otsused tehakse mõistliku aja jooksul. Kui otsust pole nelja nädala jooksul vastu võetud, lubatakse taotlejal siseneda liikmesriigi territooriumile, et tema taotlust saaks läbi vaadata vastavalt käesoleva direktiivi muudele sätetele. ***Taotlejate hoidmine liikmesriikide piiridel või transiiditsoonis on võrdväärne nende kinnipidamisega, nagu on sätestatud artiklis 22.*** [ME 90]
3. Juhul kui korraga saabub palju kolmanda riigi kodanikke või kodakondsuseta isikuid, kes esitavad rahvusvahelise kaitse taotluse piiril või transiiditsoonis, mistõttu on praktiliselt võimatu kohaldada lõiget 1, võib neid menetlusi kohaldada juhul ja sel ajal, kui kõnealused kolmanda riigi kodanikud või kodakondsuseta isikud on paigutatud piiri või transiiditsooni lähedusse.

VI JAGU

Artikkel 37

■ Turvalise kolmanda riigi mõiste

1. Kolmandat riiki võib ■ pidada turvaliseks kolmandaks riigiks ainult juhul, kui *rahvusvahelist kaitset taotlevat isikut koheldakse asjaomases kolmandas riigis kooskõlas järgmiste põhimõtetega:*

- a) *elu ja vabadus ei ole ohus rassi, usu, rahvuse, teatavasse sotsiaalsesse rühma kuulumise või poliitiliste tõekspidamiste tõttu;*
- b) *puudub direktiivis [.../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] kindlaks määratud suure kahju oht;*
- c) *austatakse tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet vastavalt Genfi konventsioonile;*
- d) *austatakse rahvusvahelistes õigusaktides sätestatud keeldu saata isikut tagasi, kui sellega rikutaks isiku õigust kaitsele piinamise või muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise eest;*
- e) *on võimalik taotleda pagulasseisundit või muud täiendavat kaitset, mis on võrreldav direktiivi [.../.../EL] [(miinimumnõuete direktiiv)] kohaselt tagatud kaitsega, ja kui nimetatud seisund või kaitse antakse, saada kaitset, mis on võrreldav kõnealuse direktiivi kohaselt tagatud kaitsega;*
- f) *riik on ratifitseerinud Genfi konventsiooni ja järgib selle sätteid geograafiliste piiranguteta;*
- g) *riigis rakendatakse õigusaktidega ettenähtud varjupaigamenetlust; ning*
- h) *Euroopa Parlament ja nõukogu on nii määranud vastavalt lõikele 2.*

2. *Euroopa Parlament ja nõukogu võtavad seadusandliku tavamenetluse kohaselt vastu ühise, lõike 1 tähenduses ohutuks peetavate kolmandate riikide nimekirja või täiendavad seda nimekirja.*
3. Asjaomased liikmesriigid näevad lõike 1 rakendamiseks siseriiklike õigusaktidega ette vajalikud üksikasjad ning *eeskirjad, mille kohaselt on nõutav:*
  - a) *rahvusvahelist kaitset taotleva isiku ja asjaomase kolmanda riigi vaheline side, mille alusel isikul oleks mõistlik minna asjaomasesse riiki;*
  - b) *meetodid, mille alusel pädevad ametiasutused veenduvad, et turvalise kolmanda riigi mõistet saab konkreetse riigi või taotleja suhtes kohaldada. Sellised meetodid hõlmavad riigi turvalisuse hindamist igal konkreetsel juhul konkreetse taotleja seisukohast;*
  - c) *rahvusvahelisele õigusele vastav eeskiri, mis võimaldab konkreetsel juhul kindlaks teha, kas asjaomane kolmas riik on konkreetse taotleja seisukohast turvaline, ning mille alusel taotlejal on vähemalt õigus vaidlustada turvalise kolmanda riigi mõiste kohaldamine põhjendusel, et kolmas riik ei ole tema konkreetset olukorda silmas pidades turvaline. Taotlejal on ka võimalus vaidlustada punkti a kohase sideme olemasolu kolmanda riigiga.*
4. ■ Käesoleva artikli põhjal tehtud otsuse rakendamisel *teavitavad* asjaomased liikmesriigid *taotlejat vastavalt*.
5. Kui turvaline kolmas riik ei luba varjupaigataotlejal uuesti riiki siseneda, tagavad liikmesriigid juurdepääsu menetlusele vastavalt II peatükis kirjeldatud üldpõhimõtetele ja tagatistele.
6. *Liikmesriigid ei koosta riiklikke turvaliste päritoluriikide ega turvaliste kolmandate riikide nimekirju. [ME 91]*

IV PEATÜKK

RAHVUSVAHELISE KAITSE ÄRAVÕTMISE MENETLUSED

Artikkel 38

Rahvusvahelise kaitse seisundi äravõtmine

Liikmesriigid tagavad, et konkreetse isiku rahvusvahelise kaitse äravõtmiseks võib alustada menetlust, kui tuvastatakse uued asjaolud või tõendid, mis annavad alust tema rahvusvahelise kaitse kehtivuse uuesti läbivaatamiseks.

Artikkel 39

Menetluseeskirjad

1. Liikmesriigid tagavad, et kui pädev ametiasutus kaalub kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku rahvusvahelise kaitse seisundi äravõtmist vastavalt direktiivi [...]EL] [miinimumnõuete direktiiv] artiklile 14 või 19, on asjaomasel isikul järgmised tagatised:
  - a) teda tuleb kirjalikult teavitada asjaolust, et pädev ametiasutus vaatab uuesti läbi tema rahvusvahelise kaitse alused, ning läbivaatamise põhjustest ning
  - b) talle tuleb anda võimalus esitada rahvusvahelise kaitse äravõtmise kohta vastuväiteid kas vestluse käigus vastavalt artikli 11 lõike 1 punktile b ja artiklitele 13, 14 ja 15 või kirjalikult.

Lisaks sellele tagavad liikmesriigid, et kõnealuse menetluse raames:

- a) saaks pädev ametiasutus täpset ja ajakohast teavet üldise olukorra kohta asjaomase isiku päritoluriigis erinevatest allikatest, vajaduse korral näiteks UNHCRilt ja Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiametilt, ning
  - b) kui teavet kogutakse konkreetsel juhul rahvusvahelise kaitse uuesti läbivaatamise eesmärgil, ei koguta teavet tagakiusaja(te)lt ega suure kahju põhjustaja(te)lt viisil, mis teavitaks neid otseselt asjaolust, et kõnealune isik on rahvusvahelise kaitse saaja, kelle seisund vaadatakse uuesti läbi, või mis seaks ohtu isiku ja tema ülalpeetavate füüsilise puutumatuse või isiku päritoluriigis elavate pereliikmete vabaduse ja julgeoleku.
2. Liikmesriigid tagavad, et pädeva ametiasutuse otsus rahvusvahelise kaitse äravõtmise kohta esitatakse kirjalikult. Otsuses esitatakse äravõtmise aluseks olevad faktilised ja õiguslikud asjaolud ning antakse kirjalikult teavet otsuse vaidlustamise võimaluste kohta.
  3. Kui pädev ametiasutus on teinud otsuse rahvusvahelise kaitse seisund ära võtta, on artikli 18 lõige 2, artikli 19 lõige 1 ja artikkel 26 võrdselt kohaldatavad.
  4. Erandina käesoleva artikli lõigetest 1, 2 ja 3 võivad liikmesriigid otsustada, et rahvusvahelise kaitse kaotab seadusega kehtivuse, kui rahvusvahelise kaitse saaja on oma rahvusvahelise kaitse saajaks tunnistamisest ühetähenduslikult loobunud.

V PEATÜKK

APELLATSIOONIMENETLUS

Artikkel 40

Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile

1. Liikmesriigid tagavad, et rahvusvahelise kaitse taotlejal on õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus seoses järgnevaga:
  - a) rahvusvahelise kaitse taotluse kohta tehtav otsus, kaasa arvatud otsus:
    - i) pidada pagulasseisundi ja/või täiendava kaitse seisundiga seotud taotlust põhjendamatuks;
    - ii) pidada taotlust vastuvõetamatuks vastavalt artiklile 30;
    - iii) mis on vastu võetud liikmesriigi piiril või transiiditsoonis, nagu on kirjeldatud artikli 36 lõikes 1;
    - iv) mitte teostada läbivaatamist vastavalt artiklile 37;
  - b) keeldumine taotluse uuesti läbivaatamisest pärast seda, kui taotluse läbivaatamine on lõpetatud vastavalt artiklitele 24 ja 25;
  - c) otsus rahvusvahelise kaitse seisund ära võtta vastavalt artiklile 39.
2. Liikmesriigid tagavad, et menetleva ametiasutuse poolt täiendava kaitse saamise nõuetele vastavaks tunnistatud isikul on õigus lõikes 1 osutatud tõhusale õiguskaitsevahendile seoses otsusega pidada pagulasseisundiga seotud taotlust põhjendamatuks.

Asjaomasel isikul on õigus direktiivi [...]EL] [miinimumnõuete direktiiv] kohastele täiendava kaitse saajatele tagatud õigustele ja hüvedele kuni apellatsioonimenetluse lõppemiseni.

3. Liikmesriigid tagavad, et lõikes 1 osutatud tõhusa õiguskaitsevahendiga nähakse ette nii faktiliste kui ka õiguslike asjaolude, sealhulgas direktiivi [..../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] kohaste rahvusvahelise kaitse vajaduste ex nunc täielik läbivaatamine vähemalt esimese astme apellatsioonimenetluses.
4. Liikmesriigid näevad ette **miinimumtähtajad** ja muud vajalikud eeskirjad, et taotlejal oleks võimalik kasutada oma õigust tõhusale õiguskaitsevahendile vastavalt lõikele 1. [ME 92]

Liikmesriigid kehtestavad 45 tööpäeva pikkuse miinimumtähtaja, mille jooksul taotleja võib kasutada oma õigust tõhusale õiguskaitsevahendile. Taotlejale, kelle suhtes kohaldatakse artikli 28 lõikes 6 osutatud kiirendatud menetlust, näevad liikmesriigid ette 30 tööpäeva pikkuse miinimumtähtaja. Tähtajad ei tohi välistada taotleja juurdepääsu lõike 1 kohasele tõhusale õiguskaitsevahendile ega muuta seda ülemäära keeruliseks. Liikmesriigid võivad ette näha artikli 36 kohaste otsuste ex officio läbivaatamise. [ME 93]

5. Ilma et see piiraks lõike 6 kohaldamist, annab käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud õiguskaitsevahend taotlejale õiguse jääda asjaomasesse liikmesriiki kuni õiguskaitsevahendi üle otsuse tegemiseni.
6. Kui on tegemist otsusega, mis on tehtud artikli 28 lõike 6 kohaselt kiirendatud menetluse raames, ja otsusega pidada taotlust vastuvõetamatuks vastavalt artikli 30 lõike 2 punktile d ning kui õigust jääda õiguskaitsevahendi üle otsuse tegemiseni liikmesriiki ei ole siseriiklikes õigusaktides **sellisel juhul** ette nähtud, on kohtul õigus asjaomase taotleja taotluse alusel või omal algatusel otsustada taotleja õiguse üle jääda liikmesriigi territooriumile. [ME 94]

Käesolevat lõiget ei kohaldata artiklis 36 osutatud menetluste suhtes.

7. Liikmesriigid lubavad taotlejal jääda oma territooriumile lõikes 6 osutatud menetluse lõppemiseni. *Erandi võib teha korduvate taotluste suhtes, millega ei kaasne edasist läbivaatamist vastavalt artiklitele 34 ja 35, kui direktiivi 2008/115/EÜ artikli 3 lõike 4 kohaselt on tehtud tagasisaatmisotsus, ning otsuste suhtes artiklis 37 osutatud menetluse raames, kui see on siseriiklikes õigusaktides ette nähtud.* [ME 117]
8. Käesoleva artikli lõigete 5, 6 ja 7 kohaldamine ei piira määruse (EL) nr [.../....] [Dublini määrus] artikli 26 kohaldamist.
9. Liikmesriigid sätestavad kooskõlas lõikega 1 tähtaja, mille jooksul peab kohus menetleva ametiasutuse otsuse läbi vaatama.
10. Kui taotlejale on antud seisund, mis annab talle siseriikliku ja liidu õiguse raames samad õigused ja hüved mis pagulasseisund direktiivi [.../.../EL] [miinimumnõuete direktiiv] põhjal, võib tõhusat õiguskaitsevahendit pidada taotlejale tagatuks olukorras, kus kohus otsustab, et lõike 1 kohast õiguskaitsevahendit ei ole võimalik kasutada või et see ei anna tõenäoliselt tulemust, kuna taotleja ei ole piisavalt huvitatud menetluse jätkamisest.
11. Liikmesriigid võivad samuti sätestada siseriiklikes õigusaktides tingimused, mille raames võib eeldada, et taotleja on lõike 1 kohase õiguskaitsevahendi kaudselt tagasi võtnud või sellest loobunud, koos sel juhul järgitavate menetluseeskirjadega.

VI PEATÜKK

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 41

Ametiasutuste vaidlustusõigus

Käesolev direktiiv ei mõjuta ametiasutustele siseriiklike õigusaktidega ette nähtud võimalust vaidlustada haldus- ja/või kohtuotsuseid.

Artikkel 42

Konfidentsiaalsus

Liikmesriigid tagavad, et käesolevat direktiivi rakendavad ametiasutused on mis tahes teabe puhul, mida nad oma töö käigus saavad, kohustatud järgima siseriiklikus õiguses määratletud konfidentsiaalsuse põhimõtet.

Artikkel 43

Koostöö

Iga liikmesriik määrab riikliku kontaktpunkti ja teatab selle aadressi komisjonile. Komisjon edastab kõnealuse teabe teistele liikmesriikidele.

Liikmesriigid võtavad komisjoniga kooskõlastatult kõik vajalikud meetmed otsese koostöö ning pädevate ametiasutuste teabevahetuse sisseseadmiseks.

Artikkel 44

Aruanne

Komisjon esitab hiljemalt [...] Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi kohaldamise *ja sellest tulenevate rahaliste kulude* kohta liikmesriikides ning teeb ettepanekud vajalike muudatuste tegemiseks. Liikmesriigid saadavad komisjonile nimetatud aruande koostamiseks vajaliku teabe *ja finantsandmed*. Pärast aruande esitamist annab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva direktiivi kohaldamisest liikmesriikides aru vähemalt iga *kahe* aasta järel. [ME 95]

Artikkel 45

Ülevõtmine

Liikmesriigid jõustavad artiklite [...] täitmiseks vajalikud õigusnormid hiljemalt [...]. Liikmesriigid edastavad kõnealuste õigusnormide teksti ning kõnealuste normide ja käesoleva direktiivi vahelise vastavustabeli viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid jõustavad artikli 28 lõike 3 järgimiseks vajalikud õigusnormid hiljemalt ...*. Liikmesriigid edastavad kõnealuste õigusnormide teksti ning kõnealuste normide ja käesoleva direktiivi vahelise vastavustabeli viivitamata komisjonile. [ME 96]

Kui liikmesriigid need õigusnormid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ja kõnealuse märkuse sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti ning nende normide ja käesoleva direktiivi vastavustabeli.

---

* *Kaks* aastat pärast käesoleva direktiivi ülevõtmise kuupäeva.

Artikkel 46

Üleminekusätted

Liikmesriigid kohaldavad artikli 45 esimeses lõigus sätestatud õigusnorme rahvusvahelise kaitse taotluste suhtes, mis esitatakse pärast [...], ning rahvusvahelise kaitse äravõtmise menetluste suhtes, mida alustatakse pärast [...]. Taotlused, mis esitati enne [...], ja pagulasseisundi äravõtmise menetlused, mida alustati enne [...], on reguleeritud direktiiviga 2005/85/EÜ.

Liikmesriigid kohaldavad artikli 45 teist lõiku rahvusvahelise kaitse taotluste suhtes, mis esitatakse pärast [...]. Taotlused, mis esitati enne [...], on reguleeritud direktiiviga 2005/85/EÜ.

Artikkel 47

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2005/85/EÜ tunnistatakse kehtetuks alates [käesoleva direktiivi artikli 45 esimeses lõigus sätestatud kuupäevale järgnevast päevast], ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi seoses käesoleva direktiivi siseriiklikkusse õigusesse ülevõtmise tähtajaga, mis on sätestatud II lisa B osas.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja loetakse vastavalt III lisa vastavustabelile.

Artikkel 48

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikleid [...] ja [...] kohaldatakse alates [artikli 45 esimeses lõigus sätestatud kuupäevale järgnevast päevast].

Artikkel 49

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

...

Euroopa Parlamendi nimel

president

nõukogu nimel

eesistuja

I LISA

„Menetleva ametiasutuse” mõiste

Käesoleva direktiivi kohaldamisel võib Iirimaa seni, kuni kehtib 1996. aasta pagulaste seaduse (muudetud redaktsioon) 17. jao lõige 1, arvestada, et:

- „menetlevaks ametiasutuseks”, mis on ette nähtud käesoleva direktiivi artikli 2 punktis f, on *Office of the Refugee Applications Commissioner*, kui juhtum hõlmab taotleja pagulaseks kuulutamise üle otsustamist ning
- „esimese astME otsused”, mis on ette nähtud käesoleva direktiivi artikli 2 punktis f, sisaldavad ka ametniku *Refugee Applications Commissioner* soovitusi, kui juhtum hõlmab taotleja pagulaseks tunnistamise üle otsustamist.

Iirimaa teatab komisjonile 1996. aasta pagulaste seaduse (muudetud redaktsioon) 17. jao lõike 1 kõigist muudatustest.

II LISA

A osa

Kehtetuks tunnistatud direktiiv
(millele viidatakse artiklis 47)

Nõukogu direktiiv 2005/85/EÜ

(ELT L 326, 13.12.2005, lk 13)

B osa

Siseriiklikku õigusesse ülevõtmise tähtaeg
(millele viidatakse artiklis 47)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtaeg
2005/85/EÜ	Esimene tähtaeg: 1. detsember 2007 Teine tähtaeg: 1. detsember 2008

III LISA

Vastavustabel¹

Direktiiv 2005/85/EÜ

Käesolev direktiiv

Artikkel 1
Artikli 2 punkt a
Artikli 2 punkt b
Artikli 2 punkt c
-
Artikli 2 punkt d
Artikli 2 punkt e
artikli 2 punkt f
-
-
Artikli 2 punkt g
-
-
Artikli 2 punkt h
Artikli 2 punkt i
Artikli 2 punkt j
Artikli 2 punkt k
Artikli 3 lõige 1
Artikli 3 lõige 2
Artikli 3 lõige 3
Artikli 3 lõige 4

Artikkel 1
Artikli 2 punkt a
Artikli 2 punkt b
Artikli 2 punkt c
Artikli 2 punkt d
Artikli 2 punkt e
artikli 2 punkt f
Artikli 2 punkt g
Artikli 2 punkt h
Artikli 2 punkt i
Artikli 2 punkt j
Artikli 2 punkt k
Artikli 2 punkt l
Artikli 2 punkt m
Artikli 2 punkt n
Artikli 2 punkt o
Artikli 2 punkt p
Artikli 3 lõige 1
Artikli 3 lõige 2
-
Artikli 3 lõige 3

---

¹ Vastavustabelit ei ole uuendatud.

Artikkel 4 lõike 1 esimene lõik
 Artikli 4 lõike 1 teine lõik
 -
 Artikli 4 lõige 2
 Artikli 4 lõige 3
 -
 Artikkel 5
 Artikli 6 lõige 1
 -
 -
 Artikli 6 lõige 2
 Artikli 6 lõige 3
 -
 -
 Artikli 6 lõige 4
 Artikli 6 lõige 5
 -
 -
 -
 Artikli 7 lõige 1
 Artikli 7 lõige 2
 -
 Artikli 8 lõige 1
 -
 Artikli 8 lõike 2 punkt a
 Artikli 8 lõike 2 punkt b
 Artikli 8 lõike 2 punkt c
 -
 Artikli 8 lõige 3
 Artikli 8 lõige 5

Artikkel 4 lõike 1 esimene lõik
 -
 Artikli 4 lõige 2
 Artikli 4 lõige 3
 Artikli 4 lõige 4
 Artikli 4 lõige 5
 Artikkel 5
 -
 Artikli 6 lõige 1
 Artikli 6 lõige 2
 Artikli 6 lõige 3
 Artikli 6 lõige 4
 Artikli 6 lõige 5
 Artikli 6 lõige 6
 Artikli 6 lõige 7
 -
 Artikli 6 lõige 8
 Artikli 6 lõige 9
 Artikli 7 lõiked 1–3
 Artikli 8 lõige 1
 Artikli 8 lõige 2
 Artikli 8 lõige 3
 Artikli 9 lõige 1
 Artikli 9 lõige 2
 Artikli 9 lõike 3 punkt a
 Artikli 9 lõike 3 punkt b
 Artikli 9 lõike 3 punkt c
 Artikli 9 lõike 3 punkt d
 Artikli 9 lõige 4
 Artikli 9 lõige 5

Artikli 9 lõige 1
Artikli 9 lõike 2 esimene lõik
Artikli 9 lõike 2 teine lõik
Artikli 9 lõige 3
-
Artikkel 10
Artikkel 11
Artikli 12 lõige 1
Artikli 12 lõike 2 punkt a
Artikli 12 lõike 2 punkt b
Artikli 12 lõike 2 punkt c
Artikli 12 lõige 3
Artikli 12 lõiked 4–6
Artikli 13 lõiked 1 ja 2
Artikli 13 lõike 3 punkt a
-
Artikli 13 lõike 3 punkt b
-
-
Artikli 13 lõige 4
Artikli 13 lõige 5
-
Artikkel 14
-
-

Artikli 10 lõige 1
Artikli 10 lõike 2 esimene lõik
-
Artikli 10 lõige 3
Artikli 10 lõige 4
Artikkel 11
Artikkel 12
Artikli 13 lõige 1
Artikli 13 lõike 2 punkt a
-
-
Artikli 13 lõike 2 punkt b
Artikli 13 lõiked 3–5
Artikli 14 lõiked 1 ja 2
Artikli 14 lõike 3 punkt a
Artikli 14 lõike 3 punkt b
Artikli 14 lõike 3 punkt c
Artikli 14 lõike 3 punkt d
Artikli 14 lõike 3 punkt e
Artikli 14 lõige 4
-
Artikkel 15
-
Artikkel 16
Artikkel 17

Artikli 15 lõiked 1 ja 2 ning lõike 3 esimene lõik

Artikli 15 lõike 3 punkt a

Artikli 15 lõike 3 punkt b

Artikli 15 lõike 3 punkt c

Artikli 15 lõike 3 punkt d

Artikli 15 lõike 3 teine lõik

-

Artikli 15 lõige 4

-

Artikli 15 lõige 5

Artikli 15 lõige 6

Artikli 16 lõige 1

Artikli 16 lõige 2

-

Artikli 16 lõige 3

Artikli 16 lõige 4

-

Artikli 17 lõige 1

Artikli 17 lõike 2 punkt a

Artikli 17 lõike 2 punkt b

Artikli 17 lõike 2 punkt c

Artikli 17 lõige 3

Artikli 17 lõige 4

-

Artikli 17 lõige 5

-

Artikli 17 lõige 6

Artikkel 18

Artikkel 19

Artikli 18 lõiked 1 ja 2 ning lõike 3 esimene lõik

-

Artikli 18 lõike 3 punkt a

Artikli 18 lõike 3 punkt b

-

-

Artikli 18 lõike 3 teine lõik

Artikli 18 lõige 4

Artikli 18 lõige 5

Artikli 18 lõige 6

Artikli 18 lõige 7

Artikli 19 lõige 1

Artikli 19 lõige 2

Artikli 19 lõige 3

Artikli 19 lõige 4

Artikli 19 lõige 4

Artikli 20 lõiked 1–3

Artikli 21 lõige 1

Artikli 21 lõike 2 punkt a

-

Artikli 21 lõike 2 punkt b

-

Artikli 21 lõige 3

Artikli 21 lõige 4

Artikli 21 lõige 5

Artikli 21 lõige 6

Artikli 21 lõige 7

Artikkel 22

Artikkel 23

Artikkel 20
Artikli 20 lõike 1 punktid a ja b

Artikli 20 lõige 2

-

Artikkel 21

Artikkel 22

Artikkel 23

Artikli 23 lõige 1

Artikli 23 lõike 2 esimene lõik

Artikli 23 lõike 2 teine lõik

-

-

Artikli 23 lõige 3

Artikli 23 lõige 4

Artikli 23 lõike 4 punkt a

Artikli 23 lõike 4 punkt b

Artikli 23 lõike 4 punkti c alapunkt i

Artikli 23 lõike 4 punkti c alapunkt ii

Artikli 23 lõike 4 punkt d

Artikli 23 lõike 4 punkt e

Artikli 23 lõike 4 punkt f

Artikli 23 lõike 4 punkt g

Artikli 23 lõike 4 punkt h

Artikli 23 lõike 4 punkt i

Artikli 23 punkti 4 punkt j

Artikli 23 lõike 4 punktid k–n

Artikli 23 lõike 4 punkt o

-

-

-

Artikkel 24

Artikli 24 lõike 1 punktid a ja b

Artikli 24 lõige 2

Artikli 24 lõige 3

Artikkel 25

Artikkel 26

Artikkel 27

Artikli 27 lõige 1

Artikli 27 lõige 2

-

Artikli 27 lõige 3

Artikli 27 lõige 4

Artikli 27 lõige 5

Artikli 27 lõige 6

Artikli 27 lõike 6 punkt a

-

Artikli 27 lõike 6 punkt b

-

Artikli 27 lõike 6 punkt c

-

Artikli 27 lõike 6 punkt d

-

-

-

Artikli 27 lõike 6 punkt f

-

Artikli 27 lõike 6 punkt e

Artikli 27 lõige 7

Artikli 27 lõige 8

Artikli 27 lõige 9

-
Artikkel 24
Artikkel 25
Artikli 25 lõige 1
Artikli 25 lõike 2 punktid a–c
Artikli 25 lõike 2 punktid d ja e
Artikli 25 lõike 2 punktid f ja g
-
Artikkel 26
Artikkel 27
Artikli 27 lõike 1 punkt a
-
Artikli 27 lõike 1 punktid b–d
Artikli 27 lõiked 2–5
Artikkel 28
Artikkel 29
Artikkel 30
Artikli 30 lõiked 2–4
-
Artikli 30 lõige 5
Artikli 30 lõige 6
Artikkel 31
Artikli 31 lõige 2
Artikli 31 lõige 3
Artikli 32 lõiked 1–7
-
Artikkel 33
Artikkel 34
Artikli 34 lõige 1 ja lõike 2 punkt a
Artikli 34 lõike 2 punkt b
Artikli 34 lõike 2 punkt c
Artikli 34 lõike 3 punktid a ja b

Artikkel 28
-
Artikkel 29
Artikli 29 lõige 1
Artikli 29 lõike 2 punktid a–c
-
Artikli 29 lõike 2 punktid d ja e
Artikkel 30
Artikkel 31
Artikkel 32
Artikli 32 lõike 1 punkt a
Artikli 32 lõike 1 punkt b
Artikli 32 lõike 1 punktid c–e
Artikli 32 lõiked 2–5
-
-
Artikkel 33
-
Artikli 33 lõige 2
Artikli 33 lõige 3
Artikli 33 lõige 4
Artikkel 34
-
Artikli 34 lõige 2
Artikli 35 lõiked 1–7
Artikli 35 lõiked 8 ja 9
-
Artikkel 36
Artikli 36 lõige 1 ja lõike 2 punkt a
-
Artikli 36 lõike 2 punkt b
Artikli 36 lõike 3 punktid a ja b

Artikli 35 lõige 1

-

Artikli 35 lõige 2 ja lõike 3 punktid a–f

Artikli 35 lõige 4

Artikli 35 lõige 5

Artikli 36 lõige 1 – lõike 2 punkt c

Artikli 36 lõike 2 punkt d

Artikli 36 lõige 3

Artikli 36 lõige 4

Artikli 36 lõige 5

Artikli 36 lõige 6

Artikli 36 lõige 7

Artikkel 37

Artikkel 38

Artikkel 39

Artikli 39 lõike 1 punkt a

-

Artikli 39 lõike 1 punkti a alapunkt i

Artikli 39 lõike 1 punkti a alapunkt ii

Artikli 39 lõike 1 punkti a alapunkt iii

Artikli 39 lõike 1 punkt b

Artikli 39 lõike 1 punktid c ja d

Artikli 39 lõike 1 punkt e

-

Artikli 39 lõige 2

Artikli 39 lõige 3

-

Artikli 39 lõige 4

Artikli 39 lõige 5

Artikli 39 lõige 6

Artikli 37 lõike 1 punkt a

Artikli 37 lõike 1 punkt b

-

Artikli 37 lõige 2

Artikli 37 lõige 3

Artikli 38 lõige 1 – lõike 2 punkt c

-

-

Artikli 38 lõige 3

Artikli 38 lõige 4

Artikli 38 lõige 5

-

Artikkel 39

Artikkel 40

Artikkel 41

Artikli 41 lõike 1 punkt a

Artikli 41 lõike 1 punkti a alapunkt i

Artikli 41 lõike 1 punkti a alapunkt ii

Artikli 41 lõike 1 punkti a alapunkt iii

-

Artikli 41 lõike 1 punkt b

-

Artikli 41 lõike 1 punkt c

Artikli 41 lõiked 2 ja 3

Artikli 41 lõige 4

-

Artikli 41 lõiked 5 ja 8

Artikli 41 lõige 9

Artikli 41 lõige 10

Artikli 41 lõige 11

Artikkel 40
Artikkel 41
-
Artikkel 42
Artikkel 43
Artikkel 44
-
Artikkel 45
Artikkel 46
I lisa
II lisa
III lisa
-
-

Artikkel 42
Artikkel 43
Artikkel 44
Artikkel 45
Artikkel 46
Artikkel 47
Artikkel 48
Artikkel 49
Artikkel 50
I lisa
II lisa
-
III lisa
IV lisa